

تفاهم‌نامه ایجاد نخستین پارک فضایی کشور در جزیره قشم امضاء شد: دره ستارگان قشم راهی به سوی گردشگری علمی و فضایی

امضا تفاهم‌نامه همکاری میان سازمان منطقه آزاد کیش و دانشگاه علم و صنعت ایران: توجه به دانش‌های نسل سوم، محور اصلی استراتژی برنامه راهبری کیش

مزیت‌ها و فرصت‌های مناطق آزاد در جهت ایجاد مراودات بین‌المللی:

مناطق آزاد

موتورهای محرک آزاد تجارت

آموزش و توانمندسازی چوابع محلی در اولویت منطقه آزاد چاپهار

منطقه آزاد چاپهار

در مسیر اعتلای

مسئولیت اجتماعی

صفحه ۶ را بخوانید

تاکید در تسریع

روند ساخت

اسکله «رو-رو»

مجتمع بندری کاسپین

منطقه آزاد انزلی

صفحه ۳ را بخوانید

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند در نشست خبری اظهار داشت:

بیشترین حجم صادرات در بین مناطق آزاد کشور در اروند صورت می‌گیرد

و در حال حاضر نرخ کرایه هر زائر ایرانی تا نصف چیزی حدود ۱۵۰ هزار تومان است. در همه زمینه‌ها پشتیبانی وسیعی در طرف ایران انجام شده است و تاکنون با مشکل خاصی مواجه نبوده‌ایم.

وی با اشاره به برخی از مشکلات در در داخل خاک عراق گفت: امسال عراقی‌ها با مشکلات داخلی مواجه بودند و کشور عراق ناامن شده بود، به همین دلیل مدیریت سفرهای اربعین در خاک عراق ضعیف شده بود؛ از این رو شاهد به وجود آمدن مشکلاتی برای زائران اربعین حسینی بودیم.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند تاکید کرد: البته با پشتیبانی قوی، این مشکلات را بلافاصله برطرف کردیم و اجازه ندادیم شرایط برای زائران ایرانی در خاک عراق سخت باشد.

او با اشاره به وضعیت مرز شلمچه برای تردد زائران اربعین اظهار داشت: در حال حاضر بستر و امکانات بهتری نسبت به سال‌های قبل فراهم شده و بهترین مرز برای تردد زائران، مرز شلمچه است و مواکب مردمی در این مرز مستقر شده‌اند و امکانات دولتی نیز فراهم شده است.

شلمچه پذیرای ۵۰ هزار زائر خارجی است

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند گفت: مرز اختصاصی زوار خارجی مرز شلمچه است که با شروع راهپیمایی اربعین، ۵۰ هزار نفر زائر خارجی و حدود ۷۰۰ هزار زائر ایرانی از مرز تردد کرده‌اند که پیش‌بینی می‌شود تا پایان اربعین به یک میلیون نفر برسد.

زمانی ادامه داد: تامین خدمات مورد نیاز زائران از جمله آب سالم، غذا و شرایط بهداشتی و امکانات رفاهی در سمت عراق وجود ندارد و تنها یک موکب تیریزی در این منطقه مستقر شده است.

وی گفت: طی روزهای گذشته به دلیل تصادف، ۶۰ نفر مجروح شدند که برای درمان با هواپیما به شیراز منتقل شدند.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند در پایان افزود: خدماتی که در مرز شلمچه انجام شده، مورد پسند مردم بوده است. برخی گلاب‌ها وجود دارد که در این رابطه جلساتی با استانداردی برگزار شد و هماهنگی‌هایی در مورد نحوه تردد و بسیج امکانات صورت گرفته است. قرار شد استانداری بصره و عراق خودروهای دولتی خود را برای خدمات‌رسانی بسیج کند.

۵۰ درصد کل اشتغال مناطق آزاد کشور در این منطقه است.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند اظهار داشت: در ۶ ماهه نخست سال جاری ورود ماشین‌آلات و مواد اولیه ۸۶ درصد رشد داشته است. بیش از ۱۷۰ واحد صنعتی فعال نیز در حال حاضر در منطقه فعال است. در بخش تولید صادراتی طی نیمه نخست امسال ۵۱ درصد رشد داشتیم و به ۸۶ میلیون دلار رسید. تولیدات سرزمین اصلی صادراتی در نیمه اول امسال به ۶۴۰ میلیون دلار با ۱۲۷ درصد رشد نسبت به مدت مشابه سال قبل رسید.

زمانی ادامه داد: در نیمه نخست امسال در بخش ترانزیت ۳۴ درصد رشد داشتیم و به رقم ۱۲۵ میلیون دلار رسیده‌ایم. در بخش سرمایه‌گذاری بیش از ۱۸۰ فرصت سرمایه‌گذاری در منطقه تعریف شده و ۱۳۸ پروژه در حال انجام است که ۹۸ مورد در بخش تولید و صنعت است و ۳ مورد نیز در بخش گردشگری می‌باشد.

او میزان اشتغال ۱۳۸ پروژه در منطقه آزاد اروند را ۶ هزار به طور مستقیم و بیش از ۱۸ هزار نفر غیرمستقیم اعلام کرد و افزود: در نیمه نخست سال جاری، سرمایه‌گذاری انجام شده در منطقه به ۵ هزار و ۵۹۹ میلیارد ریال رسیده است که ۵۱ درصد رشد را نشان می‌دهد.

اعزام ۲۰۰۰ دستگاہ اتوبوس به عراق

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند درباره تمهیدات انجام شده برای ساماندهی زائران حسینی در منطقه خرمشهر اظهار داشت: پیش‌بینی ما از تعداد زائران درست از آب در نیامد و خیلی بیشتر از پیش‌بینی‌ها است.

زمانی افزود: به طور مرتب با مسئولان عراقی برای کنترل نرخ‌ها مذاکره داشتیم و در نهایت ۲۰۰ دستگاہ اتوبوس وارد خاک عراق کردیم تا نرخ‌ها شکسته شود

به گفته مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند، یکی از اصلی‌ترین صادرات منطقه به کشور عراق، صادرات برق است.

اسماعیل زمانی در نشست خبری با اصحاب رسانه که در تهران برگزار شد، به سرمایه‌گذاری‌ها در منطقه آزاد اروند و ۱۱ راهبرد آن اشاره کرد و افزود: تلاش کردیم با رویکرد صادراتی صنایعی مانند فولاد و پتروشیمی در منطقه ایجاد شود و همچنین صنایع انرژی‌بر و آب‌بر را به دلیل مزیت منطقه‌ای توسعه داده‌ایم. دو کارخانه فولاد را در منطقه خواهیم داشت که تا ۵ میلیون تن ظرفیت تولید ایجاد می‌شود. روزانه ۶۰۰ مگاوات برق تولیدی منطقه به عراق صادر می‌شود. چند طرح بزرگ پتروشیمی حصولتی و خصوصی و پالایشگاه‌های کوچک را در منطقه داریم. «شیمی شهر» در منطقه آزاد اروند اروند دایر خواهد شد و صنایع بالادستی پتروشیمی را نیز خواهیم داشت.

وی با اشاره به ظرفیت‌های اقتصادی آبادان و خرمشهر گفت: سالیانه تا ۱۵۰ میلیون دلار امکان گردش اقتصادی در بازار آبادان و خرمشهر وجود دارد.

زمانی به سرمایه‌گذاری‌های خارجی در منطقه آزاد اروند اشاره کرد و گفت: رویکرد منطقه صادراتی است و در پایانه شلمچه ۱۰۰ میلیارد تومان هزینه شده، ایکس‌ری کامیونی و سواری را ایجاد کردیم. اینها زیرساخت‌های صادراتی است که دنبال شده است. مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند به صادرات ۱،۵ میلیارد دلاری منطقه در سال اشاره کرد و افزود: فاز دو پالایشگاه آبادان در دست ساخت است و تا دو سال آینده به بهره‌برداری می‌رسد.

وی به صادرات کالاهای مسافری از این منطقه اشاره کرد و گفت: علاوه بر صادرات کالاهای مسافری از منطقه آزاد اروند، صادرات صنعتی و تولیدات داخلی نیز انجام می‌شود.

رئیس هیات مدیره سازمان منطقه آزاد اروند تاکید کرد: معافیت‌های مالیاتی تنها شامل فعالیت‌هایی است که در داخل منطقه انجام می‌شود. هر شرکتی که در منطقه ثبت می‌شود، در پایان سال باید اظهارنامه ارائه کند.

او افزود: بیش از ۲۵۰۰ فعال اقتصادی در اتاق بازرگانی آبادان و خرمشهر و بیش از ۲۰ هزار نفر در بخش اصناف فعالیت دارند. بیشترین حجم صادرات در بین مناطق آزاد کشور، در اروند صورت می‌گیرد و از این طریق، تراز تجاری منطقه مثبت است. همچنین

سرمقاله

مرضیه حسینی
صاحب امتیاز و مدیرمسئول

هدفگذاری مناطق آزاد در جهت رسیدن به درآمدهای پایدار

امروزه اغلب کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، مهم‌ترین محور توسعه‌ای در اقتصاد کلان منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای خود، برنامه‌ریزی بر درآمدهای پایدار در توسعه اقتصادی کشور و منطقه تحت سیطره خود قرار داده‌اند و با هدفگذاری‌های که از بدو شروع حرکت اقتصادی منطقه‌ای داشته‌اند، به اهداف پایدار در حوزه‌های درآمدی دست یافته‌اند.

بی‌شک تامین هزینه‌های جاری و توسعه‌ای مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور در آینده یکی از بزرگترین دغدغه‌های مدیران و مسئولین این مناطق خواهد بود؛ مباحثی همچون هزینه‌های نگهداری زیرساخت‌های بزرگ انجام شده، پرسنلی و هزینه‌های جاری حوزه‌های مختلف سازمان‌ها در بخش‌های فرهنگی و اجتماعی و...

مسئله نگاه صرف به منابع درآمدی تعریف شده در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی همچون اعطای مجوزهای فعالیت‌های اقتصادی، منابع درآمدی از واردات کالا به مناطق آزاد و ویژه اقتصادی نمی‌تواند جوابگوی هزینه‌های جاری این مناطق در درازمدت باشد؛ بنابراین باید تفکری در طراحی و ترسیم طرح‌هایی در جهت رسیدن به منافع مشترک اقتصادی مابین فعالین و شرکت‌های بزرگ و بنام فعال در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و نیز مشارکت‌های تعریف شده با شرکا و سرمایه‌گذاران خارجی در حوزه‌های اقتصادی و گردشگری ترسیم گردد.

از نگاهی دیگر شاید بسیاری از فعالین مناطق آزاد این بحران را در عدم حمایت بودجه‌ای دولت در مناطق آزاد می‌بینند، ولی دیدگاه نگارنده در این خصوص در جهت خودکفایی منابع درآمدی و تعریف ساختار هزینه‌ای در دل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی که شامل ترکیبی بومی‌سازی شده از مشارکت بخش خصوصی و دولتی در راستای رسیدن به اهداف کلان اقتصادی و کمک به توسعه محلی و منطقه‌ای است، بسیار مثبت می‌باشد.

شاید قوانین و نگاه تصمیم‌سازان در سرزمین اصلی تا حدود زیادی برای ورود به برنامه‌های کلان مشترک بین فعالین اقتصادی و سرمایه‌گذاران با سازمان‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در شکل‌گیری این بخش از درآمدهای پایدار تصویری منفی باشد و به تعبیری در جهت اصل ۴۴ قانون اساسی که بحث خصوصی‌سازی را مطرح می‌کند، نباشد؛ حال نکته کلیدی اینجاست که مناطق آزاد و ویژه اقتصادی خارج از بدنه دولت موظف به تعریف درآمدهای پایدار در بخش خدمات در درازمدت بدون کمک از دولت هستند، پس شاید بتوان با تفسیری از قانون درخصوص تشکیل تعاونی‌هایی در جهت مشارکت با بخش خصوصی در حوزه‌هایی همچون واگذاری اراضی به سرمایه‌گذاران به عنوان آورده مناطق آزاد در مشارکت به جای فروش، به درآمدهای پایدار در زمان بهره‌برداری از این قبیل حوزه‌های اقتصادی برای مناطق آزاد و ویژه اقتصادی رسید؛ این مهم جز با مشارکت با بخش خصوصی محقق نخواهد شد.

در دیدار دکتر مظفری با رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور مطرح شد:

استفاده از ظرفیت صندوق توسعه ملی برای رونق بیشتر پروژه‌ها در کیش

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش به منظور پیگیری موضوعات مرتبط با سازمان برنامه و بودجه و تامین منابع برای پروژه‌های زیرساختی جزیره، با معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور دیدار و گفت‌وگو کرد.

این دیدار پیرو سفر دکتر نوبخت رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور به کیش در اسفندماه سال گذشته انجام شد، که منجر به برگزاری کارگروه رفع موانع و مشکلات با حضور نمایندگان بخش خصوصی جزیره و پیگیری مسائل مربوطه در این کارگروه با مسئولیت دکتر پورمحمدی معاون اقتصادی و هماهنگی سازمان برنامه و بودجه شد.

در این دیدار دکتر نوبخت با ابراز رضایت از تهیه، تدوین و اجرای برنامه راهبردی سه ساله در کیش، این حرکت را امری ضروری برای سایر مناطق آزاد دانست و تاکید کرد: اجرای برنامه راهبردی، می‌تواند باعث رشد و توسعه همه‌جانبه جزیره کیش شود.

دکتر غلامحسین مظفری مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش نیز گزارشی از ظرفیت‌ها و توانایی‌های منطقه آزاد کیش و وضعیت طرح‌ها و اقدامات در دست انجام را به اطلاع دکتر نوبخت رساند.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش با بیان اینکه مساعدت سازمان برنامه و بودجه و وزارت نیرو برای اتصال برق جزیره به شبکه سراسری یک ضرورت است، خواستار کمک و همکاری در این زمینه شد.

وی همکاری و کمک صندوق توسعه ملی و بانک‌ها در جهت اتمام زیرساخت‌های جزیره را امری مهم دانست و افزود: مجموعه‌ای از ایده‌های خوب داریم که نیازهای جدی کشور است و در این میان همکاری‌های مشترک می‌تواند بسیار موثر باشد؛ علاقه‌مندیم جزیره کیش با توجه به دارا بودن ظرفیت‌های فراوان، در تمامی زمینه‌ها به معنای واقعی پایلوت کشور شود.

مظفری مدیریت یکپارچه در کیش و امکانات مناسب را عامل مهمی در تقویت فعالیت‌های علمی، اقتصادی و گردشگری برشمرد و گفت: ما از فعالیت‌های علمی در راستای تحقق توسعه جامعه استقبال می‌کنیم و تشکیل مرکز نوآوری و شورای راهبردی و همکاری با دانشگاه‌های مطرح کشور، گام اساسی برای اینگونه فعالیت‌ها در کیش است.

گفتنی است، تولید برق و توسعه نیروگاهی یکی دیگر از محورهای دیدار مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش با رئیس سازمان برنامه و بودجه بود که دستور پیگیری این مسئله از سوی دکتر نوبخت صادر و مقرر شد دکتر پورمحمدی معاون اقتصادی و هماهنگی سازمان برنامه و بودجه به همراه گروهی از مدیران مرتبط با این حوزه از وزارتخانه‌های مختلف و سازمان مدیریت کشور، به کیش سفر کنند تا موضوعات اساسی جزیره از جمله زیر ساخت‌ها بررسی شود.

امضا تفاهم‌نامه همکاری میان سازمان منطقه آزاد کیش و دانشگاه علم و صنعت ایران:

توجه به دانش‌های نسل سوم، محور اصلی استراتژی برنامه راهبردی کیش

کشور فراهم شده است، در جزیره کیش به کار بگیریم و استفاده نماییم.

رئیس هیات مدیره سازمان منطقه آزاد کیش افزود: براساس امضای تفاهم‌نامه سه‌جانبه، پارک‌های علمی و فناوری کشور یک نماینده به عنوان پل ارتباطی با سیستم انتخاب کردند تا از طریق یک کار مشارکتی و تیمی، بهره‌برداری از این امکانات فراهم شود.

دکتر مظفری با اشاره به استقرار ۴۰ شرکت دانش‌بنیان در مرکز نوآوری کیش گفت: با توجه به استقبال شرکت‌های دانش‌بنیان از مرکز نوآوری کیش و تقاضاهای متعدد در این زمینه، برای استقرار و فعالیت شرکت‌های مورد نظر هیچ مشکل و محدودیتی در این زمینه نداریم.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش افزود: دانشگاه‌ها، سازمان‌های دولتی و بخش خصوصی نقش مهمی را در شکوفایی اقتصاد دانش‌بنیان ایفا می‌کنند و برای دستیابی به اهداف کمی و کیفی می‌توانند از پروتکل‌های هم‌افزایی برون‌سازمانی به نحو شایسته‌ای بهره‌برداری کنند.

دانش‌های نسل سوم است که در راستای آن، یک شورای راهبردی و یک کمیته اجرایی تعریف شده است و یک ساختار اولیه نیز در بحث مرکز نوآوری، استقرار و توسعه زیرساخت‌ها در نظر گرفته شده است تا به کمک آن بتوانیم طی این سال‌ها تجربه‌ای که در زمینه نوآوری در

توان یکدیگر، طرح‌ها و پروپوزال‌های برخوردار از شرایط فیزیکی لازم در زمینه فعالیت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌ها پذیرش شوند.

وی با اشاره به توسعه زیرساخت‌های اولیه جزیره کیش افزود: یکی از محورهای اصلی استراتژی برنامه راهبردی، توجه به

تفاهم‌نامه همکاری سازمان منطقه آزاد کیش و دانشگاه علم و صنعت ایران در خصوص طراحی، استقرار و راهاندازی شرکت‌های دانش‌بنیان در مرکز نوآوری و فناوری جزیره کیش امضاء شد.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش، در نشست با دکتر جبارعلی ذاکری سردرودی رئیس دانشگاه علم و صنعت ایران با بیان اینکه جزیره کیش به عنوان یک پایلوت از تجربه و دانش خوبی برای راهاندازی مرکز نوآوری در جزیره کیش برخوردار است، گفت: یکی از حلقه‌های مفقودی جزیره، بحث نوآوری، ابداع و اختراع بود و با توجه به استقبال شرکت‌های دانش‌بنیان، مقرر شد شرایط بهینه‌ای برای اشتغال جدید و مقوله منابع انسانی، دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌ها فراهم شود.

غلامحسین مظفری افزود: به همین دلیل تفاهم‌نامه سه‌جانبه با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، وزارت علوم پارک‌ها و مراکز رشد و نوآوری کشور امضاء شد تا با بهره‌گیری از تجربیات و

ابراز رضایت و قدردانی معاون اول رئیس‌جمهور از راهاندازی مجدد پروژه‌های نیمه‌تمام در کیش

اقدامات انجام شده در این زمینه، بر حمایت دولت از فعالیت‌های بخش خصوصی کیش تاکید کرد.

همچنین معاون اول رئیس‌جمهور با ابراز خشنودی از اقدامات انجام شده در کیش، از سازمان منطقه آزاد کیش خواست با حمایت همه‌جانبه از فعالیت‌های بخش خصوصی زمینه را برای رونق اقتصادی منطقه فراهم کند.

گفتنی است، در این دیدار مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش نیز با اشاره به ۳۰ هزار میلیارد تومان پروژه که تا سال ۱۴۰۴ در قالب ۱۲۷ پروژه بخش خصوصی در جزیره کیش گشایش می‌یابد، از ۲۸۲ میلیون دلار و ۱۳۰ هزار میلیون تومان آورده این پروژه‌ها به دکتر جهانگیری گزارش داد و بر مشارکت دولت در ایجاد زیرساخت‌های لازم در کیش و خرید نیروگاه و اتصال برق کیش به شبکه سراسری تاکید و از معاون اول رئیس‌جمهور برای دیدار از کیش و بازدید از پروژه‌های در حال انجام در این منطقه دعوت به عمل آورد.

گذاشته شد و دکتر جهانگیری با استقبال از تفاهم‌نامه‌های سازمان منطقه آزاد کیش با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و برخی از دانشگاه‌های کشور در خصوص رونق فعالیت‌های اقتصادی با بهره‌گیری از توان شرکت‌های دانش‌بنیان، ضمن سپاس از

تامین اعتبار شده است، به اطلاع معاون اول رئیس‌جمهور رساند. بحث ایجاد مرکز نوآوری کیش و حضور شرکت‌های دانش‌بنیان و افزایش تقاضا برای حضور و فعالیت در این مرکز از جمله مواردی بود که با معاون اول رئیس‌جمهور در میان

دکتر غلامحسین مظفری در دیدار با دکتر اسحاق جهانگیری، خواهان حمایت دولت از ایجاد زیرساخت‌های مناسب در حوزه آب و برق و اتصال برق کیش به شبکه سراسری شد.

در دیدار مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش با دکتر اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس‌جمهور که در نهاد ریاست جمهوری انجام شد، دکتر جهانگیری از اقدامات سازمان منطقه آزاد کیش در زمینه فعال شدن پروژه‌های نیمه‌تمام در این جزیره قدردانی و بر حمایت خود از بخش خصوصی فعال در کیش تاکید کرد.

در این دیدار، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش گزارش مفصلی از اقدامات انجام شده در خصوص تدوین برنامه‌های راهبردی، منشور مبارزه با فساد، بیانیه گام دوم رهبری و بومی کردن آن با شرایط منطقه، پروژه‌های انجام شده و در حال انجام، پروژه‌های نیمه‌تمام فعال شده بحث فاضلاب و پسماند، زیاسازی سواحل و پروژه‌های زیرساختی شامل بندر و فرودگاه را که از محل درآمدهای سازمان

در راستای توسعه و رونق فعالیت‌های ورزشی جزیره کیش:

شورای عالی ورزش در جزیره کیش تشکیل شد

مدیرمسئول روزنامه اقتصاد کیش، نصراله حاتمی نائب رئیس هیات مدیره جامعه هتلداران و امیر عرب رئیس هیات فوتبال کیش را به عنوان دیگر اعضای شورای عالی ورزش منطقه آزاد کیش از سوی دکتر مظفری انتخاب و معرفی شدند.

گفتنی است، آغاز به کار این شورا با اهداف توسعه‌ای، افزایش میزان ورودی گردشگر ورزشی به منطقه آزاد کیش را به دنبال دارد که موجب رونق اقتصادی جزیره نیز خواهد شد.

نادرعلی نژاد رئیس بیمارستان تخصصی و فوق‌تخصصی کیش، محمد هادی ایازی و بهرام افشارزاده را به عنوان اعضا این شورا برگزید.

همچنین دکتر مجید علیزاده رئیس پردیس بین‌الملل کیش دانشگاه تهران، محمدصادق کوثری‌فر مدیرکل صدا و سیما مرکز کیش، سرهنگ علی‌اصغر جمالی فرمانده انتظامی، قوامی‌نژاد رئیس اداره آموزش و پرورش، سرهنگ کناری فرمانده ناحیه مقاومت بسیج سپاه کیش، ابراهیم ارزانی

و میزبانی از همایش‌ها و مسابقات ملی و بین‌المللی به ویژه ورزش‌های دریایی و ساحلی، فعالیت شورای عالی ورزش منطقه آزاد کیش با هدف معرفی جزیره به عنوان قطب ورزش منطقه آغاز شد.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش طی حکمی دکتر مسعود توفیقی معاون توسعه مدیریت، دکتر سعید پورعلی معاون فرهنگی و اجتماعی، مجید ملانوروزی معاون گردشگری، مهندس مقدس‌زاده مدیرعامل شرکت عمران، آب و خدمات، دکتر مصطفی

دکتر غلامحسین مظفری مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش طی حکمی دکتر محمدتقی امیری خراسانی سرپرست موسسه ورزش و تفریحات سالم کیش را به عنوان عضو و دبیر شورای عالی ورزش معرفی و منصوب کرد.

در راستای توسعه و رونق فعالیت‌های ورزشی جزیره کیش، شورای عالی ورزش با حضور نمایندگان نهادها و ادارات مختلف مستقر در جزیره تشکیل شد. با توجه به ظرفیت‌های موجود در برگزاری

معاون عمرانی و زیربنایی سازمان منطقه آزاد کیش اظهار داشت:

جزیره کیش نیازمند سرمایه‌گذاری در زمینه تولید برق است

وی با بیان اینکه طرح‌های عمرانی بدون کارشناسی اصولی در دوره مدیریت‌های گذشته، مشکلات عدیده‌ای در کیش به وجود آورده است، به ساخت غیراصولی و بی‌کیفیت مخزن آب بزرگ کیش اشاره کرد و اظهار داشت: ۹۰ درصد کارهای عمرانی و زیرساختی که در کیش صورت گرفته، غیراستاندارد و غیرکیفی است و بحث نگهداری غیراصولی از این زیرساخت‌ها نیز مبحثی است که به مشکلات دامن زده است.

معاون عمرانی و زیربنایی سازمان منطقه آزاد کیش همچنین با اشاره به طرح‌های در دست اجرای در جزیره از جمله پروژه احداث ترمینال مسافری و لایروبی اسکله بندرگاه کیش گفت: برای انجام این طرح‌ها، ده‌ها میلیارد تومان هزینه شده است که باید با حفظ معیارهای زیست محیطی هرچه سریع‌تر به سرانجام برسد.

وی افزود: پروژه انتقال برق از سرزمین اصلی نیز از موارد ضروری است که کارشناسان در حال بررسی آن هستند و برای تحقق این امر، نیاز به ۶۰۰ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری است. خانزادی با اشاره به اعلام آمادگی بخش خصوصی برای ساخت یک نیروگاه ۱۰۰ مگاواتی برق در جزیره کیش گفت: در صورت عدم سرمایه‌گذاری در زمینه تولید برق، سال آینده با مشکلات خاموشی برق مواجه خواهیم بود.

معاون عمرانی و زیربنایی سازمان منطقه آزاد کیش با اشاره به اینکه کیش از مناطق حساس، مهم، استراتژیک و زیبای کشور محسوب می‌شود و در حال توسعه است، اذعان داشت: رشد و پیشرفت روزافزون این منطقه، منوط به رعایت استانداردها و اصول فنی در ساخت و سازها و جلوگیری از فعالیت افراد فاقد صلاحیت در امر ساخت و ساز است.

مشکلات درحوزه زیرساخت‌های کیش است. خانزادی با گلابه از واگذاری شرکت آب و برق کیش به افراد فاقد صلاحیت، آن را اقدامی بی‌پهلو توصیف کرد و افزود: شبکه برق و نیروگاه متعلق به حاکمیت است و نباید واگذار می‌شود.

معاون عمرانی و زیربنایی سازمان منطقه آزاد کیش گفت: در صورت عدم سرمایه‌گذاری در زمینه تولید برق، سال آینده جزیره کیش با خاموشی روبه‌رو خواهد شد.

مصطفی خانزادی در بین خطبه‌های نماز جمعه با اشاره به مشکلات عدیده مردم در پی قطعی برق اظهار کرد: قطعی‌های مکرر برق نشان داد که دستگاه‌های نیروگاه کاملاً فرسوده است و برای رفع مشکلات قطعی برق و تجهیز نیروگاه، به بیش از هزار میلیارد ریال سرمایه‌گذاری نیاز است که این مبلغ در توان سازمان منطقه آزاد کیش نیست.

وی با اشاره به دعوت از تیم کارشناسی تخصصی در راستای رفع مشکلات برق و نیروگاه کیش ادامه داد: دکتر مظفری مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش در حال رایزنی با دکتر جهانگیری معاون اول رئیس‌جمهور و دکتر نوبخت رئیس سازمان برنامه و بودجه برای رفع

در شش ماه نخست سال جاری
انجام شد:

امحای بیش از ۵ تن مواد
غذایی، آرایشی و بهداشتی
غیرمجاز در منطقه آزاد انزلی

در شش ماه نخست سال جاری و در راستای حفاظت و صیانت از سلامتی آحاد مردم، گردشگران و مصرف‌کنندگان، ۵ تن و ۷۰۰ کیلوگرم مواد غذایی و آرایشی بهداشتی غیرمجاز و تاریخ مصرف گذشته به ارزش ۲ میلیارد ۲۴۰ میلیون ریال به همت مدیریت غذا و داروی سازمان منطقه آزاد انزلی در سطح منطقه کشف و امحاء شد.

نظارت بر عرضه مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی در دو سطح، پیش از ترخیص (در انبار گمرک) و پس از ترخیص در سطح غرفه‌های تجاری انجام می‌شود و مدیریت غذا و دارو منطقه آزاد انزلی پس از محرز شدن سلامت‌محور بودن کالا اجازه ترخیص و عرضه را صادر می‌کند و در عهده نخست سال جاری از ۱۷۰ غرفه ارائه دهنده این گروه از محصولات، ۲۲ دوره بازدید به عمل آمده که ۸۶۳ قلم کالای آرایشی به وزن ۷۵ کیلوگرم و ارزش بیش از ۱۵۷ میلیون ریال و همچنین ۲۹۹۶ قلم کالای خوراکی و آشامیدنی به وزن ۱۰۱۰ کیلوگرم و ارزش بالغ بر ۳۴۱ میلیون ریال جمع‌آوری و از چرخه توزیع خارج شد.

گفتنی است؛ در پی ارائه آموزش‌ها و فرهنگ‌سازی‌های انجام شده در سطح غرفه‌های تجاری در خصوص عوارض مصرف کالاهای سلامت‌محور تقلبی، تاریخ مصرف گذشته و غیرمجاز، واردکنندگان و عرضه‌کنندگان این محصولات ۲۵۳۴ عدد از مواد غذایی تاریخ مصرف گذشته به وزن ۴۲۳ کیلوگرم و ارزش بیش از ۱۴۵ میلیون ریال را به مدیریت غذا و دارو سازمان منطقه آزاد انزلی تحویل داده تا پس از انجام مراحل قانونی امحاء شود.

با توجه به اهمیت رسیدگی به شکایات و پاسخگویی به سوالات درخصوص کالاهای سلامت‌محور، مدیریت غذا و داروی سازمان منطقه آزاد انزلی اقدام به راه‌اندازی بخش پاسخگویی به شکایت نموده است، به طوری که افراد پس از ثبت شکایت به صورت تلفنی و حضوری و یا از طریق معاونت اقتصادی سازمان، گزارش و شکایت خود را ارائه و به صورت حضوری و اینترنتی پیگیری می‌نمایند که در این مدت به ۱۱ فقره شکست رسیدگی شده است.

همچنین سازمان منطقه آزاد انزلی به مناسبت بزرگداشت هفته سلامت با ارائه برنامه‌های آموزشی و اطلاع‌رسانی در خصوص عوارض مصرف کالای غیرمجاز، تقلبی و قاچاق، ۵۰۰ بسته اطلاع‌رسانی با محوریت پیام‌های بهداشتی مرتبط با سیاست‌های وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی را تولید و نشر داده است و از دیگر برنامه‌های این سازمان در هفته سلامت، برگزاری مراسم صبحانه سالم در محیط کار واحدهای تولیدی، مدارس و کانون‌های فرهنگی محلات و توزیع بسته‌های آموزشی بوده است.

تاکید در تسریع روند ساخت اسکله «رو-رو» مجتمع بندری کاسپین منطقه آزاد انزلی

پایان سال آینده مورد بهره‌برداری قرار گیرد. از نکات جالب توجه این بازدید، همزمانی پهلوگیری بیست و سومین کشتی در مسیر

دکتر رضا مسرور سرپرست سازمان منطقه آزاد انزلی از روند ساخت اسکله رو-رو که از سوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) کشور در مجتمع بندری کاسپین در حال ساخت می‌باشد، بازدید به عمل آورد.

در جریان این بازدید که معاونین و مدیران سازمان حضور داشتند، مدیران قرارگاه خاتم الانبیا(ص) به ارائه گزارشی از روند احداث پروژه پرداختند و سرپرست سازمان با تاکید بر نقشی که اسکله رو-رو می‌تواند در تسهیل و تسریع فرآیندهای تخلیه و بارگیری کالا در مجتمع بندری کاسپین ایفا نماید، بر لزوم تسریع در ساخت اسکله مزبور تصریح کرده و اظهار امیدواری نمود که با توجه به وجود همگرایی میان سازمان و قرارگاه و توانمندی عملیاتی موجود، این طرح مهم بندری-ترانزیتی که دارای اثرگذاری‌های مثبت در حمل و نقل بین‌المللی کشورمان است، تا

در مرکز ارتقاء مهارت آموزش فنی و حرفه‌ای منطقه آزاد انزلی صورت می‌گیرد:

توانمندسازی نیروی کار و تامین نیازهای اشتغال بخش خصوصی و دولتی

مرکز ارتقاء مهارت آموزش فنی و حرفه‌ای منطقه آزاد انزلی با همکاری سازمان و اداره کل فنی و حرفه‌ای استان گیلان در شهرک صنعتی ناحیه یک این منطقه در راستای ارتقاء مهارت کارگران شهرک صنعتی و توانمندسازی جوانان و ساکنین روستاهای اطراف منطقه از سال ۸۸ شروع به کار نموده است.

هادی صمدی رئیس مرکز ارتقاء مهارت آموزش فنی و حرفه‌ای منطقه، کارگاه‌های آموزشی این مرکز را مشتمل بر کنترل ابزار دقیق، جوشکاری، برق صنعتی و ساختمان، الکترونیک، رایانه، حسابداری و کارگاه آموزشی سیار صنایع غذایی برای بانوان محدوده منطقه اعلام کرد و اظهار داشت: کارگاه‌های آموزشی فوق در راستای تامین شاخص‌های اشتغال پایدار نیروی کار از طریق توانمندسازی نیروی انسانی جویای کار و مشغول به کار از طریق تعامل با صنعت و واحدهای صنعتی-تولیدی فعال در سطح منطقه ایجاد شده و بنابراین بخش عمده‌عزیزی که در این مجموعه دوره دیده‌اند، جذب بازار کار شده و می‌شوند.

وی با اشاره به اینکه علاوه بر بومیان منطقه و فعالین تولیدی-صنعتی، دوره‌های آموزشی مختلفی برای سربازان نیروی دریایی، نیروی انتظامی و عزیزان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی(ره) از سوی این مرکز آموزشی برگزار شده، درخصوص تفاهم‌نامه منعقد شده میان سازمان منطقه آزاد انزلی و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و استان، گفت: ارتقاء سطح مهارت‌های ساکنین محدوده این منطقه، جویندگان فاقدکار، افزایش کیفیت نیروی انسانی مشغول به کار با رویکرد اشتغال پایدار، شناسایی نیازهای آموزشی متناسب با مشاغل جدید براساس ظرفیت‌های موجود در منطقه و در نهایت ارتقاء کیفیت خدمات گردشگری که از سوی فعالین بخش

خصوصی منطقه ارائه می‌شود، از مهم‌ترین محورهای این تفاهم‌نامه می‌باشد.

رئیس مرکز ارتقاء مهارت آموزش فنی و حرفه‌ای منطقه آزاد انزلی اضافه کرد: تاکنون دوره آموزشی توانمندسازی و ارتقاء سطح مهارت فعالین حوزه گردشگری، آموزش قالی‌بافی، دوره آموزشی اصول پذیرایی و تشریفات برای امکان پذیرایی واحدهای بوم‌گردی منطقه و دوره آموزشی

به نیروهای علاقه‌مند و ارتقاء دانش فنی نیروهای مشغول به کار در مسیر اشتغال پایدار گام‌های موثری برداشته شود. وی با اشاره به اینکه دو کارگاه جوشکاری و انزلی‌های نو این مرکز آموزشی در سطح استان بی‌نظیر است و در هر کارگاه ده رشته-فن آموزش داده می‌شود، اظهار داشت: در کارگاه جوشکاری، جوشکاری آرگون، بازرسی فنی جوش و جوشکاری گاز محافظ و CO؛ در کارگاه الکترونیک، تعمیرات سخت‌افزار و نرم‌افزار تلفن همراه، ساخت تابلوهای روان (LED) تدریس می‌شود و در کارگاه رایانه نیز کلیه نرم‌افزارها و فناوری‌های راهبردی اطلاعات بنا به نیاز بازار کار آموزش داده می‌شود.

صمدی با بیان اینکه در کارگاه برق صنعتی ساختمان، نصب دوربین‌های مدار بسته، سیستم‌های امنیتی اعلام حریق و هوشمندسازی ساختمان را آموزش می‌دهیم، اضافه کرد: در کارگاه حسابداری، آموزش تنظیم اسناد مالی، کاربر نرم‌افزار جدول حقوق و دستمزد و رشته‌های مرتبط با این موضوع در دستور کار قرار دارد.

رئیس مرکز ارتقاء مهارت آموزش فنی و حرفه‌ای منطقه آزاد انزلی با بیان اینکه با تعاملات مرکز با کمیته امداد و سازمان منطقه آزاد انزلی در راستای توانمندسازی مددجویان به منظور ایجاد اشتغال پایدار دوره‌های آموزشی خوبی برپا شده، گفت: پس از شناسایی مددجویان توسط کمیته امداد که توانایی ایجاد بنگاه اقتصادی را دارند، افراد به مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای شهرک صنعتی معرفی شده و پس از طی دوره‌های آموزشی مورد نیاز، با حمایت نهادهای مربوط بنگاه اقتصادی برای مددجویان آموزش دیده ایجاد می‌شود تا شاهد اشتغال با رویکرد پایدار باشیم، موضوعی که باعث رونق تولید و بهره‌وری اقتصادی نیز خواهد شد.

ساخت و پرورش گیاهان دارویی برای ساکنین منطقه در قالب این تفاهم‌نامه برگزار شده است.

صمدی از ارائه گواهینامه فنی و حرفه‌ای به افرادی که دوره‌های آموزشی را طی کرده‌اند، خبر داد و افزود: به منظور ایجاد قطب پوشاک در منطقه آزاد انزلی، مجوز فعالیت آموزشگاه آزاد به مجموعه تولیدی سرزمین شاد ارائه شده تا در جهت آموزش

معاون امور بندری و حوزه خزر سازمان منطقه آزاد انزلی خبر داد:

ورود ۶۰ فروند کشتی تجاری به مجتمع بندری کاسپین در شش ماهه نخست سال ۹۸

به همراه صادرات کالا به کشورهای حاشیه دریای خزر را تخلیه و بارگیری کردند و این در حالی است که در سال گذشته ۲۰ کشتی وارد این بندر شده است. عضو هیات مدیره سازمان منطقه آزاد انزلی

معاون امور بندری سازمان منطقه آزاد انزلی با اعلام ورود ۴۰ فروند کشتی تجاری به مجتمع بندری کاسپین در نیمه نخست سال ۹۸، تنوع‌بخشی به جذب کالا، تامین کالاهای اساسی و مواد اولیه کشور در کنار افزایش میزان مبادلات تجاری کالا و صادرات به کشورهای حاشیه خزر را از رویکردهای اساسی سازمان منطقه آزاد انزلی در حوزه بندری و ترانزیتی اعلام کرد.

امین افقی با بیان اینکه در شش ماهه نخست سال جاری مجتمع بندری کاسپین شاهد رشد پهلوگیری شناورها و عملیات تخلیه و بارگیری در اسکله‌های مجتمع بندری کاسپین بوده‌ایم، اظهار داشت: از ابتدای فروردین تا پایان شهریورماه سال جاری، محموله‌های ۴۰ فروند کشتی جنرال کارگو و تانکر با پهلوگیری در این بندر، کالاهای اساسی و مواد اولیه مورد نیاز کشور

و طرح‌های توسعه بازار و بازاریابی اجرا شده از سوی سازمان به همراه نزدیکی منطقه به بازارهای مصرف داخلی همچون تهران، زمینه استقبال بازرگانان و فعالین تجاری و تولیدی کشور از بزرگترین بندر ایران در دریای خزر بوده است.

بنا بر این گزارش، افزایش تنوع محموله‌های کالایی و مواد اولیه وارداتی از طریق دریای خزر در کنار افزایش میزان (حجمی و وزنی) کالاهای ورودی و خروجی در بندر کاسپین از رویکردهای اساسی سازمان منطقه آزاد انزلی در این مدت بوده است؛ سیاستی که براساس آن موفق به تامین بخشی از مواد اولیه واحدهای تولیدی و کالاهای اساسی مورد نیاز کشور شده و روندی که براساس اهداف ترسیم شده از سوی سازمان، مجتمع بندری کاسپین را تبدیل هاب ترانزیت و مبادلات تجاری کشور بدل خواهد نمود.

گزارش: مریم حبیبیه حسینی

نقش مناطق آزاد در تمام دنیا با محوریت تقویت اقتصاد کشورها و ایجاد تامل و تجارت خارج از چارچوب‌های تعریف شده در داخل سرزمین‌های اصلی با کشورهای مختلف ترسیم گردیده است؛ با نگاهی به تعریف منطقه آزاد تجاری می‌توان به درک بهتری از نقش این مناطق در توسعه اقتصادی هر کشور رسید.

منطقه آزاد قلمرو معینی است که غالباً در داخل یا نزدیکی یک بندر یا مرز، در یک محدوده سرزمینی مشخص از یک کشور قرار دارد و در آن تجارت آزاد با سایر نقاط جهان جریان دارد. به عبارتی در مناطق آزاد کالاها را می‌توان بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی، از این مناطق خارج و یا به آن وارد کرد.

به راحتی می‌توان از تعریف بیان شده درخصوص مناطق آزاد به فلسفه ایجاد آن پی برد. همان طور که در تعریف سازمان ملل هم از مناطق آزاد به برنامه‌ها و اهداف تجارت آزاد یاد شده، می‌توان به این نتیجه رسید که هدف این مناطق تشویق تولیدکنندگان و بخش‌کنندگان در جهت صادرات است؛ بر همین اساس در تعریف جدیدی که از مناطق آزاد در جهان ارائه می‌شود، منطقه آزاد به پردازش صادرات نیز معروف است، که این مناطق را ناحیه صنعتی ویژه‌ای در خارج از مرز گمرکی می‌نامند که تولیداتش بیشتر جنبه صادراتی دارد.

حوزه اقتصاد و روش‌های نوین جذب سرمایه‌گذاری مسلماً یکی از مهم‌ترین برنامه‌ها و اهداف مناطق آزاد محسوب می‌شود. امروزه بیشتر مناطق آزاد کشور، دوره ایجاد زیرساخت‌ها را گذرانده‌اند و به تعمیری فصل‌فعالیت‌های اقتصادی و جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در این مناطق از کشور شروع شده است. مناطق آزاد با توجه به ظرفیت‌های بسیار زیادی که در حوزه‌های مختلف صنعتی، تجاری و گردشگری دارند، بستر بسیار مناسبی در رسیدن به این اهداف را دارند. در این گزارش به مزیت‌ها، ظرفیت‌ها، مشکلات و محدودیت‌های مناطق آزاد در شرایط کنونی کشور پرداخته‌ایم که در ذیل می‌خوانید.

تاریخچه کلی مناطق آزاد

اولین منطقه آزاد تجاری جهانی که متعلق به کشور یونان است، در منطقه‌ای محصور و در بنداری به نام‌های جالیس و پیرائوس تاسیس شد. هدف از ایجاد این بندار، افزایش داد و ستد با کشورهای نظیر مصر، شمال آفریقا و خاورمیانه بود. بعد از این، بنداری نظیر جنوا، ونیز و جبل‌الطارق نیز برای سهولت تجارت به کار گرفته شدند. اما اولین منطقه‌ای می‌توان آن را به وضوح یک منطقه آزاد کامل نامید، در سال ۱۸۸۸ در بندر هامبورگ ساخته شد. از آن پس در سال ۱۸۹۲ منطقه کپنهاگ، که در سال۱۸۹۹ منطقه دانزیگ لهستان، بندرهای ماوئو هانائوکس، فیدم و تریست در اروپا، نئاپور در هنگ‌کنگ و ماکاؤ در آسیا تاسیس شدند.

برای اینکه اولین منطقه آزاد که به شکل امروزی شروع به فعالیت کرد در ۱۹۵۹ منطقه آزاد شانژون در آن شروع به فعالیت کرد. اولین منطقه آزاد که در قاره آسیا مورد استفاده قرار گرفت، کاندلا نام داشت که در سال۱۹۶۵ در کشور هند تاسیس شد. سپس تایوان در سال ۱۹۶۶ منطقه کائونشیونگ ساخته شد. از آن پس در سال ۱۹۷۰ ماسان را به عنوان منطقه آزاد مورد استفاده قرار دادند. در دهه ۱۹۷۰ میلادی با شروع تغییرات گسترده در کشورهای آسیایی، سیاست‌های وارداتی تبدیل به سیاست‌های صادراتی شده و از همین رو کشورهای مالزی، سرلانکا، تایلند و فیلیپین و حتی هند پاکستان و اندونزی برای افزایش صادرات، به ایجاد مناطق آزاد روی آوردند.

وابستگی مناطق آزاد ایران

اندیشه ساخت و راه‌اندازی مناطق آزاد ایران به حدود سال‌های اولیه دهه ۱۳۳۰ برمی‌گردد. طی مطالباتی که سازمان برنامه انجام داد، تصمیم بر آن شد که رونق اقتصادی از ایران به مشاوران اندمارکی «امسالاکس» محول شود، ولی نتیجه مطالعات این افراد تنها به ساخت انبار نگهداری کالا در خرمشهر منتهی شد. در سال ۱۳۴۹ با تصویب قانونی که در آن گفته شد: «کالاهایی که به منظور استفاده، مصرف و فروش وارد بعضی از جزایر خلیج فارس می‌گردند، معافیت از حقوق و عوارض گمرکی دارند»، اولین قدم‌های ساخت مناطق آزاد در ایران برداشته شد.

در سال ۱۳۵۸ به موجب مصوبه‌ای که به تصویب شورای انقلاب رسید، جزیره کیس از بخشی از امتیازات یک منطقه آزاد برخوردار شد، ولی در سال ۱۳۶۸ بود که در تصویب قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، به موجب بندصمره ۱۹، مه‌دولت این اجازه را داد که در حداکثر سه منطقه مرزی، مناطق آزاد تجاری-صنعتی تاسیس کند. براساس همین صحنه هیات دولت در هفتم بهمن‌ماه سال۱۳۶۹ در ایران اقدام به صدور اجرائیه‌شدت‌نامه سال ۱۳۷۰ محودهای از خلیج چابهار را به عنوان منطقه آزاد تجاری-صنعتی نامگذاری کرد. در اواخر شهریورماه۱۳۸۳ با تصویب مجلس شورای اسلامی، مناطق آزاد ارس به مناطق آزاد کشور افزوده شد. این منطقه تجاری-صنعتی در چهارراه ارتباطی اصلی قرار گرفته و به عنوان بیل ارتباطی آسیا و اروپا اهمیت بسیار زیادی پیدا کرد.

منطقه آزاد اروند در چهارم مردادماه سال۱۳۸۳ فعالیت خود را به طور رسمی آغاز کرد. منطقه که از بخش‌هایی از شهرستان آبادان و خرمشهر تشکیل شده، به دلیل داشتن زیرساخت‌های صنعتی، تجاری، و توریستی از موقعیت ممتازی نسبت به باقی مناطق برخوردار است. در سال۱۳۸۴ و در محدوده بسیار وسیعی از شهرستان بندر انزلی به این مناطق افزوده شد. در اواخر سال۱۳۸۸ هیات وزیران بنا به پیشنهاد شورای هماهنگی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی، ایجاد منطقه آزاد ماکو را به تصویب رساند. پرونده ماکو در شمال‌غربی ایران (استان اردبیلجان غربی) قرار گرفته که از شمال به رودخانه قزرسو و از جنوب به ترکیه، یک شریق به رودخانه ارس و جمهوری آذربایجان (خودمختاری نخجوان) و از مغرب به جمهوری ترکیه و از جنوب به شهرستان خوی محدود است.

همچنین در نیمه اول سال۱۳۹۷ مجلس شورای اسلامی با ایجاد منطقه‌ آزاد جدید شامل: منطقه اینچه‌برون در استان گلستان، منطقه

منطقه آزاد

گزارش

مزیت‌ها و فرصت‌های مناطق آزاد در جهت ایجاد مراودات بین‌المللی:

مناطق آزاد، موتورهای محرک تجارت آزاد

اقتصاد کشور ماست، اما در ادبیات سرمایه‌گذاری، سرمایه حد قابل تحملی از ریسک را قبول می‌کند. برای مثال، یک شرکت بزرگ جهانی برای سرمایه‌گذاری در خاورمیانه متمایل به سرمایه‌گذاری در این مناطق به فرصت در جهت رونق اقتصادی با محوریت تولید و ترانزیت کالا بدل کرد.

به شریک کنونی، مناطق آزاد با زمینه‌های قانونی که دارند می‌توانند در اقتصاد نقش آفرینی چشمگیری داشته باشند، چراکه وجود سرمایه‌گذاران خارجی، تجارت و مبادلات بین‌المللی در برخی مناطق آزاد ایران تحریم‌ناپذیر است، زیرا وقتی ظرفیت‌هایی در یک نقطه از منطقه وجود دارد از جمله ترانزیت و حمل و نقل وو… دیگر هیچ قدرتی و بین‌المللی، مالیات‌های حذف شده (مالیات بر درآمد، مالیات بر سود سرمایه، مالیات بر ارزش افزوده)، تسهیل و تسرع کاملکیت صادراتی برای اتباع خارجی، عدمکنترل‌های ارزی، تمهد این مسیر انجام دهد؛ در حالی که طرف آمریکایی روی محدود کردن ایران مانور بیهوده می‌دهد، می‌توانستیم مجاری تنفسی مطلوبی در کشور داشته باشیم، که این مجاری را مناطق آزاد کشور تلقی کنیم. هم این که تاکنون تمرین کرده بودیم که چگونه با تغییرات تحت جهانی تعامل ننماییم و می‌توانستیم یکسری مسائل را تجربه کنیم

در حوزه‌های مختلف چه اهدافی را دنبال نماییم؛ به عنوان مثال میان منطقه آزاد قشم و چابهار، در حوزه حمل و نقل، کریدور جنوب-شمال با توجه به ایجاد زیرساخت‌های لازم و نیز با وجود تجربه‌ها اگر این‌تمرین‌ها انجام می‌شد، در شرایط کنونی بسیار کارسازتر بودند و می‌توانستیم نقش‌آفرینی موثرتری داشته باشیم.

مناطق آزاد تجاری و واقعیات اقتصادی ایران

یکی از مهم‌ترین اهداف توسعه مناطق آزاد تجاری-صنعتی، افزایش و توسعه صادرات، جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و برانداختن یکاروی گاهی تورم رکودی و برای حل کوتاهمدت و میان‌مدت این مشکلات ساختاری می‌توان از مزایای مناطق آزاد استفاده کرد. اما باید دقت داشت ما در حال طراحی مدلی خاص و منحصربه‌فرد از مناطق آزاد هستیم که شاید نمونه و مشابه خارجی نداشته باشد؛ کما اینکه هم‌انگیز تنوع واقعیات مناطق آزاد ما متفاوت از سایر مناطق مشابه بین‌المللی است.

برای توسعه صادرات انجام خواهد گرفت. اما در اساس به منظور تقویت زیرساخت‌های صنعتی و استفاده از تکنولوژی‌های نوین بین‌المللی، عوارض و حقوق و تعرفه گمرکی بر واردات کالا در مناطق تجاری نیز وضع نمی‌شود. امکان بهره‌گیری از مزیت‌های نسبی و مزیت‌های مطلق (به عنوان نظریه‌های اصلی مشوق تجارت آزاد جهانی) از مبانی نظری بازرگانی آزاد بین‌الملل است، اما با توجه به اعمال محدودیت‌های سرزمینی کشورهای مختلف، عملاً این مبانی در ساختار جهانی زیر سؤال رفته است و علاوه بر مزیت‌سنجی، ترجیحات و سیاست‌های ملی در حوزه بازرگانی مورد توجه قرار گرفته است.

تجارب موفق مناطق آزاد تجاری در کشورهای اروپایی و تأثیرگذاری مستقیم این مناطق در توسعه صادرات و جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و داخلی، باعث شده که سطح مناطق آزاد تجاری در اروپا رشد چشمگیری داشته باشند. اقتصادهای دولتی که اصولاً ساختاری بسته داشتند نیز برای بهبود تراز خارجی به توسعه مناطق آزاد به عنوان فرصت نگاه می‌کردند.

نیو نگاه اولیه به مناطق آزاد در گذشته به صورت «بنادر آزاد» (اتصال فلر) بود، چراکه براساس تعریف بانک جهانی، منطقه آزاد تجاری، ایجاد شده در چندین دهه در این مناطق، می‌توان به عنوان بازوان کشور در توسعه اقتصادی و تجارت بین‌المللی با محوریت کشورهای همسایه از این ظرفیت‌های بالقوه بهره برد و با عنایت به نقش بزرگ که در جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی در این مناطق وجود می‌دارد، می‌تواند به تقابل بدل شوند که با ایجاد منابع مشترک، کشورهای خارجی در حوزه‌های مختلف صنعتی، تجاری، ترانزیت و غیره، شرکای تجاری قوی‌ر در کنار خود داشته باشند که در زمان بحرانی‌های اقتصادی از پتانسیل‌های آنها در کمک به اقتصاد کشور بهره‌گیری کرد.

مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در دوران تحریم می‌توانند گذرگاه‌های

منطقه آزاد

گزارش

مسئله کلیدی کشور است، می‌بایست به عقب برگردیم تا یک نیروی انسانی مناسب با مهارت مناسب در جایگاه مناسب خود قرار گیرد.

دوم موضوع آموزش و یادگیری است؛ متأسفانه کشورمان از موضوع یادگیری غافل هستیم، باید یاد بگیریم، در روند یادگیری هم نباید منتظر آمدن محیط باشیم، باید خودمان را در محیط یادگیری قرار دهیم؛ باید زمینه‌های یادگیری را فراهم نماییم. در بحث شبکه‌ها یکی از طراحی‌های مهم، یادگیری در شبکه است. مناطق آزاد باید قابلیت جذب خود که عبارت است از توانایی شناسایی فرصت‌ها، دانش بیرونی، کسب، تفسیر و منتقل و اجرایی کردن آنها را داشته باشند، که به عبارت ساده، جستجو و اجرا می‌باشد؛ این مسئله در مناطق آزاد حلقه مفقوده است و باید توسعه داده شود. منابع انسانی، چه در مناطق آزاد و چه در سرزمین اصلی در مرحله اول باید به خودسازی بپردازند. مرحله دوم یادگیری، مرحله سوم مهارت و مرحله چهارم فرایندسازی است و مهم‌ترین بخش، برقراری ارتباط درست می‌باشد. مناطق نباید به صورت جزیره کار کنند، باید اطلاعات را بین هم به اشتراک بگذارند و از تکنولوژی‌های مدرن امروزی استفاده نمایند. اگر ما به این مهم دست پیدا کنیم، بی‌شک مناطق آزاد روان‌گر و تسهیل‌گر کسب و کار خواهند بود.

ضرورت ایجاد واحد‌های تحقیق و توسعه در مناطق آزاد
اگر مناطق آزاد کشور را یک سیستم اقتصادی در نظر بگیریم، این سیستم اقتصادی یک ورودی و یک خروجی دارد؛ خروجی این سیستم یا خدمات است یا محصول. برای رسیدن به خروجی مطلوب در یک

سیستم اقتصادی و در متن یک محیط مناسب، چند نکته مهم است. اول برنامه‌ریزی، دوم این برنامه‌ها به چه کسانی اجرا شود و سوم ساختار سازمانی. یعنی این نیروهای انسانی چگونه به هم ارتباط برقرار کنند. ما از توجه به ساختارهای سازمانی در مناطق آزاد غافل شدیم. باید به سستی حرکت کنیم که طراحی‌های درستی داشته و در کنار آن از تکنولوژی‌های مناسب استفاده نماییم. یعنی این سه موضوع به تنهایی کافی نیست و حتماً تکنولوژی هم نیاز دارد. حال تکنولوژی یعنی چه؟ یعنی روش انجام کار. آیا روش کار ما، روش انجام مطلوب است؟ حال فرض بر این است که تمامی این فاکتورها را داشته باشیم، اما مهم این است که با چه فرهنگی، آن فرهنگی که چتر حاکم بر این مسئله است، هم در حوزه منابع انسانی و هم محیطی که کار در آن همه صورت می‌گیرد شکل دهند؛ یک سیستم اقتصادی است و از همه مهم‌تر تجربه‌های جهانی می‌باشد. باید نمونه‌های موفق اقتصادی در دنیا مثل کشورهای اسکاندیناوی، چین و به کشورهای همسایه و رقبای تجاری کشور و مراکز تحقیق و توسعه را ببینیم و مطالعه کنیم. موضوعی که جای آن در مناطق آزاد بسیار خالی می‌باشد، موضوع ارزش افزوده دیگری که در مناطق آزاد وجود دارد را می‌توان نام برد. هر چند این مناطق با مطالبه‌ها فاصله فراوانی دارند، اما بگیریم این فاصله، نسبت به سرزمین اصلی دارای مزیت‌ها و امتیازات ویژه‌ای هستند، ضمن اینکه اگر در حوزه سرمایه‌گذاری برای مناطق آزاد بخواهیم به صورت تخصصی فعالیت انجام دهیم، ویژگی‌های خاصی وجود دارد ازجمله تورسیسم. به عنوان نمونه منطقه آزاد کیس یک ظرفیت بسیار خوب و بین‌المللی در حوزه تمتع توریسم دارد و این خود ویژگی و مزیت نسبی است که کیس به نسبت مناطق آزاد دیگر دارد و از همه مهم‌تر هوای پاک و محیط تمیز که می‌تواند در کنار زیرساخت‌های دیگر در حوزه سرمایه‌گذاری و گردشگری به نسبت مکان‌های دیگر، منطقه آزاد کیس را برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی جذاب کند. البته این امکان در سایر مناطق آزاد نیز به طور نسبی وجود دارد که می‌تواند زمینه جذب سرمایه‌گذاران را فراهم نماید.

محدودیت‌های مناطق آزاد جذب سرمایه‌گذاران خارجی
شاید هنوز در مناطق آزاد اثرات تجارت جهانی را دریافت نکرده‌ایم، اگر بخواهیم در محیط بین‌المللی قوی حرکت کنیم، می‌بایست قابلیت‌های بین‌المللی خود را ارتقاء و توسعه دهیم؛ این توسعه شامل مراکزی چون بانک‌ها، بیمه‌ها، بورس، خدمات موسیقی، خدمات هتل‌ی، کیفیت‌های خدمات و بسیاری موضوعات دیگر است. به عنوان مثال در مناطق آزاد کشور هتل‌های فراوانی وجود دارد، اما آیا سرویس‌دهی

آنها در سطح جهانی است؟ قطعاً نیاز به بهبود دارد. فرصت‌های بهبود فراوانی در مناطق آزاد داریم که باید انجام گیرد تا بین‌المللی‌سازی دقیق محقق شود. کشورهای همسایه مناطق آزاد، فرصت‌های بزرگی هستند، چه در حوزه خروجی اقتصادی و چه در حوزه ورود اقتصادی و هم‌ به تکنولوژی به کشور، چه خروج گردشگری از کشور به کشورهای همسایه و چه ورود گردشگران کشورهای همسایه به کشور و به همین دلیل باید حداکثر استفاده را از این فرصت‌ها داشته باشیم. در تبدلات بین‌المللی‌سازی است که رشد کنیم و بزرگ می‌شویم، با حضور در شبکه‌های بین‌المللی است که می‌توانیم فرصت‌ها را شناسایی نماییم. در این فضاها هستیم که می‌توانیم فعالیت‌های خود را ارتقا دهیم. در این فضا متوجه نیاز مشتری خواهیم شد. زمانی که دست‌تجارت خودمان را در دست تاجر بین‌المللی قرار دادیم، این تبادل، هم یادگیری به همراه می‌آورد و هم می‌تواند منجر به ارائه و دریافت سرویس بهتری گردد. این امر در مرحله اول نیاز به یکسری زیرساخت‌های آموزشی دارد؛ این نیروی انسانی قوی داشته باشیم، باید نیروهایی داشته باشیم که قدرت مذاکره داشته باشند و کیفیت را درک کنند، می‌بایست نیروهایی داشته باشیم که بازاریابی، نوآوری، طرح و برنامه و قدرت درک مجموعه این موضوعات را داشته باشد.

این‌ها موضوعاتی است که اگر مناطق آزاد بخواهند بین‌المللی شوند، علاوه بر کارهایی که در حال انجام هستند، باید به این حوزه هم توجه ویژه داشته باشند. بنابراین توسعه قابلیت‌های درون سازمانی و برون سازمانی، ننگاهی و یا فدری وو… همه این حالت‌ها باید وجود داشته باشد تا شود روابط بین‌المللی خوبی برقرار نمود.

در این مناطق آزاد قدرت جذب بالایی وجود داشته باشد، می‌توانند در گنجایی تجارت بین‌المللی موفق باشند؛ اگر سرویس بانکی قوی، زیرساخت‌های فنی و تکنولوژی‌های قوی و IT قوی وجود داشته باشد، می‌توانند در جذب سرمایه‌گذار خارجی و حضور در تجارت

بین‌المللی موفق عمل کنند.

اگر قرار باشد که سیستم بانکی ما با سیستم بین‌المللی کار کند، باید حداقل‌ها را با بین‌المللی بیسیم، بنابراین باید سرویس بانک‌ها متنوع‌تر باشد. برای استفاده از خدمات بین‌المللی، می‌توانیم سیستم پیدا کنند. سازمان‌های بیسده ما باید بازاریابی بین‌المللی همه دنیا را خوب بشناسند، باید در رقابت بیمه با بخش خارجی توان رقابت داشته باشند؛ ما با داخلی، به همین دلیل ورود کرد ما به بازاریابی خارجی، مدلی‌های تجارت رور بین‌المللی را باید مدن دید. قطعاً بحث کلان اقتصادی کشور در حوزه تصمیم‌گیری بر روی قسمت‌ها بخشی از این موضوع به اشتباه افراد شایسته با مهارت مناسب، در چابک‌های مناسب می‌گردد؛ باید کسب و فعالیت‌ها ما نیروی انسانی با مهارت مناسب را در جایگاه مناسب قرار ندادیم؛ و یا مالکس، اما این

که برای کشور بسیار حیاتی است.

مناطق آزاد می‌توانند دروازه شناخت فرصت‌ها باشند. یک اقتصاد پویا، اقتصادی است که در درجه اول فرصت‌ها را بتواند به خوبی شناسایی کند، هم فرصت‌های تکنولوژیکی و هم فرصت‌های مربوط به بازاریابی بین‌المللی و سایر فرصت‌ها، علی‌الخصوص اگر مناطق آزاد خود را از مقررات دست و پاگیری که در سرزمین اصلی وجود دارد رها کنند؛ این مقررات محدودکننده اگر در مناطق آزاد نباشد و مقررات‌زایی به درستی انجام شده باشد، آن زمان قابلیت شبکه هم می‌تواند بهتر به منصف ظهور برسد و یادگیری بهتر می‌تواند برای کشور رخ دهد. امروز همه در دنیا در حال برنامه‌ریزی برای یادگیری هستند و اگر برنامه‌ریزی درستی برای مناطق آزاد داشته باشیم می‌توانند به خوبی این نقش‌ها را ایفا کنند.

مزیت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد

مزیت‌های مناطق آزاد از باب سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های اقتصادی در هر منطقه با منطقه دیگر متفاوت است، بدون شک مناطق آزاد دارای مزیت‌های فوق‌العاده‌ای هستند. به عنوان مثال موضوعاتی که برای همه عمومی است عبارتند از عدم نیاز به ویزا، تردد راحت‌تر نسبت به سرزمین اصلی و قطعاً به این واسطه تحریکی که می‌توان در مناطق آزاد به نسبت سرزمین اصلی در این خصوص داشت، بسیار سهل‌تر است و این خود یک ویژگی بزرگ است.

میحت دوم ویژگی‌های خاص مناطق آزاد همچون زیرساخت‌های حمل و نقل داخلی، دریایی و هوایی است که این امتیازات در اغلب مناطق آزاد وجود دارد. بحث معافیت مالیاتی در مناطق آزاد، تمرکز بر اتخاذ تصمیم هم یکی دیگر از مزیت‌های مهم مناطق آزاد است. به عنوان نمونه، فعالیتی که در سرزمین اصلی با سرعت کمتری انجام می‌شود، در مناطق آزاد با سرعت بسیار بیشتری پیش می‌رود. همچنین اشتبای با مناسبات بین‌المللی به جهت حضور فعالین اقتصادی بین‌المللی در مناطق آزاد، مناسبات حقوقی روان‌تر است

و ده‌ها مزیت دیگری که در مناطق آزاد وجود دارد را می‌توان نام برد. هر چند این مناطق با مطالبه‌ها فاصله فراوانی دارند، اما بگیریم این فاصله، نسبت به سرزمین اصلی دارای مزیت‌ها و امتیازات ویژه‌ای هستند، ضمن اینکه اگر در حوزه سرمایه‌گذاری برای مناطق آزاد بخواهیم به صورت تخصصی فعالیت انجام دهیم، ویژگی‌های خاصی وجود دارد ازجمله توریسم. به عنوان نمونه منطقه آزاد کیس یک ظرفیت بسیار خوب و بین‌المللی در حوزه تمتع توریسم دارد و این خود ویژگی و مزیت نسبی است که کیس به نسبت مناطق آزاد دیگر دارد و از همه مهم‌تر هوای پاک و محیط تمیز که می‌تواند در کنار زیرساخت‌های دیگر در حوزه سرمایه‌گذاری و گردشگری به نسبت مکان‌های دیگر، منطقه آزاد کیس را برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی جذاب کند. البته این امکان در سایر مناطق آزاد نیز به طور نسبی وجود دارد که می‌تواند زمینه جذب سرمایه‌گذاران را فراهم نماید.

دستیابی به درآمدهای پایدار در مناطق آزاد

اقتصاد متکی بر نوآوری باعث به وجود آمدن درآمدهای پایدار می‌شود. اقتصاد مبتنی بر نوآوری و خلاقیت است که در مناطق آزاد مزیت رقابتی ایجاد می‌کند. زمانی که مزیت رقابتی داشته باشیم، می‌توانیم درآمد و رشد پایدار را شاهد باشیم، بنابراین تمامی این موضوعات به هم گره خورده و نکته مهم این است که باید این اقتصاد نوآورانه و خلق را بر روی ثبات فدرمی که در مناطق آزاد داریم قرار دهیم، نه صرفاً برای امری بزرگ، بلکه برای آینده‌گان؛ باید منابع امروز را برای آینده‌گان حفظ کنیم و بر این حوزه تمرکز ننماییم و صد البته که برنامه‌ریزی در این مسیر بسیار مهم است.

خلق ارزش جایی است که هدف تخصیص منابع در قسمت‌های مختلف مناطق آزاد، یک نقطه را هدف قرار دهند و لذا باید روی آن نقطه وقت بگذاریم. خرج کنیم، بیدایش کنیم تا بشود نقطه خاص ما برای تخصیص منابع بی‌شک تخصیص منابع به نقطه خاص تعریف شده می‌تواند یک همکاری در رسیدن به هدف مشترک کند. متأسفانه در خیلی از موارد امور کاری در مناطق آزاد به صورت سیلویی کار می‌شود، یعنی سیلوهایی که با هم ارتباط ندارند. در جهان امروز باید ارتباط درونی بین بخش‌های مختلف برقرار شود تا بتوانیم با همکاری بین واحدهای مناطق آزاد مختلف، ارزش بهتری برای آن منطقه و سیستم اقتصادی آن ایجاد نماییم.

نکته دیگری که در حوزه‌های اقتصادی مناطق آزاد کمتر به آن توجه می‌شود، این است که برنامه بازرگان مناطق آزاد را چگونه طراحی کنیم که خروجی آن کار منجر به خلاقیت نوآوری شود؛ این موضوعی است که در برنامه توسعه اقتصادی باید به آن پرداخته شود، اما باید متذکر شد که این موضوع، مسئله پیچیده‌ای است و آسان نیست و نیاز به نیروی ماهر، دانش، خلاقیت و محیط مناسب برای ایجاد این منطقه و کشور را مهیا کند که به شرایط مناسب برای این موضوعات اختصاص داده شود. فناوری‌ها و فرهنگ‌های جهانی که برای بازاریابی جهانی وجود دارد، زمینه حضورشان را در بازار داخلی از منظر توسعه یادگیری، نوآوری و شبکه مهیا کند. مسئله اصلی امروز در جهان مفهوم networking (شبکه) است. راهبردی‌ترین سرمایه هر بنگاه‌ی، روابط کسب و کار است و اینکه این روابط در کجا قرار بگیرد، مهم است و یا با چه بازگرای ارتباطی داشته باشد، مهم است. اگر مناطق آزاد نقش و قابلیت‌های شبکه را در خود ارتقا دهند، می‌توانند مونتورهای اقتصاد کشور در متن شبکه‌های کسب و کار جهانی باشند. بنابراین اگر از توری شبکه نگاه کنیم، مناطق آزاد می‌توانند بازرگانی باشند که با تعریف قابلیت شبکه‌ای در خود، کشور راهکار و افق جدیدی برای مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با شد است

نکته‌ای با توجه به اهمیت دانش و اطلاعات وجود دارد و از آنجاست که باید هم‌زمان مسیر صحیح و درستی را برای حرکت انتخاب کنند.

^[1] گزارش: مریم حبیبیه حسینی

^[2] گزارش: مریم حبیبیه حسینی

آموزش و توانمندسازی جوامع محلی در اولویت منطقه آزاد چابهار:

منطقه آزاد چابهار در مسیر اعتلای مسئولیت اجتماعی

گزارش:
ساجده رحیمی

امروز مناطق آزاد به واسطه اهمیت و جایگاه ویژه‌ای که یافته‌اند، نقش موثری در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور ایفا می‌کنند. هر چند ماهیت مناطق آزاد در ایران بر سهولت در کسب و کار، زندگی و فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی بنا شده، اما تاکنون بیشتر ناظر بر حوزه اقتصاد، صادرات و تولید بوده است.

در همین راستا باید به این نکته توجه داشته باشیم که اگر توسعه در این مناطق همه شاخص‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی را در برنگرد و توجه ما صرفا شامل مسائل اقتصادی در این مناطق باشد، می‌تواند موجب تبعاتی منفی برای آنها شود.

برخلاف پیشگامان نظریه توسعه که بر اهمیت منابع مادی و کالبدی پای می‌فشارند، در دنیای معاصر تربیت نیروی انسانی و اهمیت آموزش در زندگی اقتصادی و اجتماعی افراد و جوامع اهمیت ویژه‌ای یافته و نظریه سرمایه‌انسانی با تاکید بر بهره‌وری سرمایه‌گذاری در منابع انسانی، استدلال می‌کند که این سرمایه‌گذاری سبب افزایش ظرفیت و توان تولید و بهره‌وری افراد می‌شود. هر چند بازگشت سرمایه در نیروی انسانی فرآیندی طولانی را می‌طلبد، اما شامل نتیجه‌های عمیق و پرمغز است و در تمام کنش‌های فردی و جمعی افراد آموزش‌دیده انعکاس می‌یابد و این انعکاس، موجب کاهش هزینه‌های اقتصادی، بهداشتی و... می‌شود.

مناطق آزاد کشور در امر اقتصادی خود موفق نخواهند بود مگر آنکه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی نیز پیشگام باشند و برنامه‌های موفق در این زمینه‌ها داشته باشند و با اعتلای این حوزه‌ها بی‌اندیشند. در حقیقت موفقیت در حوزه‌های اقتصاد و تجارت و حتی گردشگری منوط به توجه ویژه به توسعه اجتماعی این مناطق است. به همین منظور لازم است تا برنامه‌ریزی‌های لازم برای توسعه متوازن در همه شاخص‌ها در نظر گرفته شود.

مفهوم مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها در دهه اخیر به پارادایم غالب و مسلط حوزه اداره شرکت‌ها تبدیل شده است و شرکت‌های بزرگ و معتبر جهانی مسئولیت در برابر اجتماع و محیط اجتماعی را جزئی از استراتژی شرکتی خود می‌بینند. این مفهوم، موضوعی است که هم‌اکنون در کشورهای توسعه‌یافته و کشورهایی با اقتصاد باز به شدت از سوی حکومت‌ها، شرکت‌ها، جامعه مدنی، سازمان‌های بین‌المللی و مراکز علمی دنیا دنبال می‌گردد. باگذشت بیش از ۶۰ سال از ورود مفهوم مسئولیت اجتماعی، شرکت‌ها به ادبیات مدیریت شرکت‌ها و کسب و کارها، هنوز این مفهوم در فضای کسب و کار ایران جایگاه شایسته‌ای پیدا نکرده است.

سرمایه اجتماعی، علاج همه مشکلات

جامعه مدرن

برخی کارشناسان سرمایه اجتماعی را حلقه مفقوده تبیین علت پیشرفت برخی جوامع و عدم شکوفایی برخی دیگر دانسته‌اند. این مفهوم هم در سطح جامعه و هم در سطح یک سازمان بررسی شده است و از تکالیف اجتماعی یا پیوندهایی ایجاد می‌شود که در شرایط خاص نیز می‌تواند به سرمایه اقتصادی منجر شود. بورديو نظریه‌پرداز اجتماعی فرانسوی نیز معتقد است سرمایه اجتماعی می‌تواند شبکه‌های اجتماعی را روابط کم و بیش نهادینه شده یعنی آشنایی و شناخت متقابل را به وجود آورد.

این مفهوم، از مفاهیم نوین در جامعه شناسی است که ارتباط بسیار نزدیکی با سرمایه انسانی به عنوان مهم‌ترین منبع سازمان‌ها دارد. سرمایه اجتماعی، بستر بسیار مناسبی را برای بهره‌برداری و بهره‌وری نیروی انسانی در سازمان‌های مختلف فراهم می‌آورد.

سرمایه اجتماعی به پیوندها و ارتباطات میان اعضای یک شبکه به عنوان منبع باارزش اشاره دارد و با خلق هنجارها و اعتماد متقابل، موجب توفیق اهداف اعضا می‌شود و همانند سرمایه انسانی و سرمایه اقتصادی ماهیتی مولد دارد و می‌تواند باعث ظهور و شکوفایی منابعی شود که افراد و گروه‌ها بتوانند با بکارگیری آن به اهداف خود دست پیدا کنند.

علاوه بر آن می‌توان گفت برای تحقق توسعه بیشتر از سرمایه اقتصادی، فیزیکی و انسانی نیازمند سرمایه اجتماعی هستیم؛ زیرا بدون سرمایه اجتماعی استفاده از دیگر سرمایه‌ها مفید نخواهد بود.

این موضوع به ویژه در کشور ما به خاطر شرایط خاص و نیاز به توسعه اقتصادی و صنعتی، از اهمیت بیشتری برخوردار است. بنابراین اگر بپذیریم که هدف غایی انسان از تلاش و کار اقتصادی، حفظ و ارتقای کرامت انسانی است، درمی‌یابیم که چرا مفهوم مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها و سازمان‌ها به پارادایم مسلط حوزه اداره شرکت‌ها تبدیل شده است.

کلمن درباره اشکال سرمایه اجتماعی اعتقاد دارد که سرمایه اجتماعی در سازمان‌ها منبع مهمی برای افراد است و در توانایی کنش آنها و کیفیت مشهود زندگی سازمانی آنها، می‌تواند بسیار تاثیر گذار و موجبات افزایش مسئولیت‌پذیری اجتماعی آنها را فراهم آورد؛ چراکه همبستگی و تعاملات بین افراد سازمان با ذی‌نفعان و همچنین مسئولیت‌پذیری در قبال افراد جامعه، در گرو تقویت و توسعه سرمایه اجتماعی در شرکت‌ها و سازمان‌ها است.

مسئولیت اجتماعی و دسترسی به فرصت‌های

برابر در آموزش

مسئولیت اجتماعی، مجموعه وظایف و تعهداتی است که سازمان بایستی در جهت حفظ و مراقبت و کمک به جامعه‌ای که در آن فعالیت می‌کند، انجام دهد.

استانداردهای مسئولیت اجتماعی، یک ضرورت حیاتی در عصر جهانی شدن است. مسئولیت اجتماعی شرکت، مجموعه

اقتصادی تعریف شده، بهترین گزینه را در تدوین یک سند دیده است. با توجه به این سند و در راستای اهداف راهبردی، از برنامه‌های ورزشی حمایت کرده‌ایم و به دنبال کاهش آسیب‌های اجتماعی، توسعه بهداشت و درمان و گسترش برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی و اعتلای آموزش در منطقه را دنبال می‌کنیم.

توجه ویژه منطقه آزاد چابهار به امر آموزش

بنیاد حیات جمعی انسان را تعلیم و تربیت تشکیل می‌دهد و به گفته کارشناسان ما آنگونه زندگی می‌کنیم که تربیت می‌شویم. امروز آموزش با توجه به تغییرات اجتماعی و با رشد و توسعه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی پیوندی ناگسستنی دارد و به عبارتی دانش را می‌توان رکن اصلی توسعه و نظام آموزشی دانست. فعالیت‌های آموزشی هر کشور را می‌توان سرمایه‌گذاری یک نسل برای نسل دیگر تلقی کرد. هزینه‌های صرف شده در جریان آموزش، سرمایه‌گذاری بر روی منابع انسانی به شمار می‌رود که می‌تواند شرایط مطلوب و فرصت بهره‌وری برای شخص و درنهایت برای جامعه را به وجود بیاورد.

منطقه آزاد چابهار، تا سال ۱۳۸۵ یکی از ضعیف‌ترین مناطق در حوزه آموزش محسوب می‌شد و پایین‌ترین آمار قبولی دانش‌آموزان در دانشگاه‌ها در سطح کشور و استان مربوط به این منطقه بود.

عدم وجود نیروی آموزشی مجرب و کمبود معلم در کلاس‌های درس، نبود زیرساخت‌های مناسب آموزشی و وجود مدارس کپری از جمله مشکلاتی بودند که منطقه با آنها دست و پنجه نرم می‌کرد. در حقیقت چابهار یکی از محروم‌ترین نقاط آموزشی استان محسوب می‌شد که کیفیت آموزش در آن بسیار پایین بود و تراکم بالای دانش‌آموزان و کمبود فضای آموزشی در آن موجب افت تحصیلی بسیاری از دانش‌آموزان شده بود.

اما در سال‌های اخیر با ورود و حمایت سازمان منطقه آزاد چابهار و با فعالیت بسیاری از سازمان‌های مردم‌نهاد در مناطق محروم ایران و استان سیستان و بلوچستان بسیاری از این مشکلات دیده و حل شده است و آموزش در این استان و به خصوص در چابهار رو به بهبود دارد.

رضا سرحدی‌نیا، سرپرست اداره کل نوسازی مدارس استان سیستان و بلوچستان در گزارشی اعلام کرده بود، بیش از ۱۶۰ کلاس خشتی و گلی در سیستان و بلوچستان وجود دارد که این اداره اولویت خود را برای نوسازی و تجهیز این مدارس می‌داند و گفته بود: در سال ۹۶ حدود ۱۰۲ میلیارد تومان و در سال ۹۷ حدود ۲۱۲ میلیارد تومان اعتبار به اداره کل نوسازی مدارس استان اختصاص یافت. در سال ۹۸ تاکنون از محل ملی ۳۲۷ میلیارد تومان اختصاص داده شده است.

در حقیقت از ابتدای سال ۹۶ بود که اقدامات قابل توجهی از سوی سازمان منطقه آزاد چابهار در راستای ایفای نقش مسئولیت اجتماعی و بهبود وضعیت آموزشی مدارس چابهار و نواحی همجوار صورت گرفت و بسیاری از پروژه‌های نیمه‌تمام آموزشی، تکمیل و استخدام نیروهای خرید خدمات تا حد زیادی انجام شد و پروژه‌های جدیدی نیز مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

سازمان منطقه آزاد چابهار در سال‌های اخیر، با ایفای نقش مسئولیت اجتماعی در بخش آموزش و پرورش توانست گام‌های اثربخشی بردارد. برنامه‌های سازمان منطقه آزاد چابهار در بخش آموزش در دو بخش سخت‌افزاری و نرم‌افزاری دنبال می‌شود. این سازمان در بخش نرم‌افزاری برنامه کامل و جامع برای آموزش و تربیت اساتید و معلمان در نظر گرفته که در جهت توانمندسازی نیروی آموزش گام برمی‌دارد. در همین بخش نرم‌افزاری، آموزش دانش‌آموزان و ارتقاء دانش آنها در قالب کلاس‌های تقویتی نیز مدنظر است. بخش سخت‌افزاری آن شامل توسعه زیرساخت‌ها و تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی است که در سال ۱۳۹۷ با قراردادی با سازمان نوسازی مدارس وارد فاز جدید در توسعه امر آموزش در منطقه شد تا به موجب آن، ۱۳ مدرسه در مناطق محروم چابهار، شهرستان کنارک و منطقه دشت یاری بازسازی و نوسازی شود.

به طور خاص اقداماتی همچون احداث مدرسه یا واگذاری زمین جهت احداث مدرسه، پرداخت کمک هزینه تحصیلی به دانش‌آموزان، برگزاری آزمون جذب و استخدام دبیران مجرب و متناسب با رشته تحصیلی از میان متقاضیان بومی و مقیم در جهت رشد شاخص‌های آموزشی، اجرای طرح توانمندسازی دبیران و عوامل آموزشی دبیرستان، مشارکت در برنامه‌های آموزشی مراکز فنی و حرفه‌ای، حمایت از برنامه‌های اجتماعی موسسات مردم‌نهاد و خیریه‌ها با رویکرد آموزشی و توانمندسازی و بسیاری برنامه‌های دیگر در جهت ارتقاء آموزش در این منطقه دنبال می‌شود.

امسال نیز سیزده مدرسه با ظرفیت ۸۳ کلاس درس با

وظایف و تعهداتی است که سازمان بایستی در جهت حفظ، مراقبت و کمک به جامعه‌ای که در آن فعالیت می‌کند انجام دهد. مسئولیت اجتماعی شرکت رویکردی جامع به ملاحظات اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و حفاظت از منافع ذینفعان، بهبود کیفیت زندگی شهروندان، و تغییر نگرش‌های شخصی است.

تغییرات در دنیای اقتصاد و سیاست، سازمان‌ها را متوجه این مسئله کرده است که تضمین موفقیت بلند مدتشان، نیازمند توجه بیشتر و افزایش نقششان در حل مسائل و مشکلات محیط زیستی و اجتماعی است.

به همین سبب، سازمان‌های بزرگ و موفق، روزبه‌روز توجهشان را به سرمایه‌گذاری‌ها در جامعه، بهبود مستمر فعالیت‌ها، راضی نگه داشتن ذی‌نفعان و انتشار مرتب گزارش‌های عملکرد اجتماعی و محیط زیستی بیشتر کرده و این موارد را در اولویت کارهای خود قرار می‌دهند.

امروزه موضوع مسئولیت‌پذیری اجتماعی سازمان‌ها به یکی از رایج‌ترین موضوعات محافل علمی و دنیای تجارت تبدیل شده است و بسیاری از مدیران، به اختیار و یا به الزام، در تصمیم‌گیری‌های خود به آن توجه می‌کنند. آنها باید به پیامدهای اجتماعی فعالیت‌های خود توجه کنند. به همین دلیل، در سال‌های گذشته، مسئولیت‌پذیری اجتماعی به عنوان عنصر مهارکننده برای قدرت، تاثیر و تخلفات شرکت‌ها اهمیت و مقبولیت زیادی پیدا کرده است و یکی از موارد مهم در مسئله خودکنترلی و نظارت درونی به شمار می‌رود. علاوه بر این، ادراک هر چه بیشتر ذینفعان از حقوق خود و نیاز به حفظ و نگهداری از محیط زیست برای نسل‌های آتی نیز ضرورت مسئولیت‌پذیری اجتماعی را تقویت کرده است.

در جوامع جهانی که روزبه‌روز گسترش بیشتری پیدا می‌کنند، توسعه دسترسی به محتوای آموزشی چه از نظر فردی و چه اجتماعی دارای اهمیت است. در این راستا می‌بایست درگام اول نیازهای جمعیت تحت پوشش و منطقه‌ای که برای آن آموزش را به عنوان یک زیرمجموعه مهم از مسئولیت اجتماعی پیگیری می‌کنیم را بشناسیم. در گام دوم باید دید که منطقه تا چه حد آمادگی‌های لازم برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف را دارد تا بتوان برای گام سوم قدم برداشت و از فرصت‌ها برای توسعه جامعه استفاده نمود.

عمل به مسئولیت اجتماعی در منطقه آزاد چابهار

منطقه آزاد چابهار ظرفیت نهادی و زیرساختی ویژه‌ای برای توسعه ملی و منطقه‌ای دارد که توانسته به عنوان پیشران توسعه، تمرکز در فعالیت‌های خدماتی و تولیدی داشته باشد و با توجه به قابلیت‌های استراتژیکی که دارد، مسیری طولانی در پیش بگیرد. این سازمان از زمان تاسیس، متناسب با موقعیت سیاسی و اجتماعی کشور و راهبرها و برنامه‌های مدیران هر دوره توانسته مسیر مشخصی را دنبال کند.

سازمان منطقه آزاد چابهار سال گذشته مطالعه‌ای را با همکاری موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران در حوزه مسئولیت اجتماعی شرکتی آغاز کرد؛ که در نهایت به سند مسئولیت اجتماعی سازمان منجر شد.

این سند شامل مجموعه‌ای از اقدامات و فعالیت‌هایی است که به ارتقاء اهداف موردنظر در جامعه محلی و پیوند توسعه اقتصادی و اجتماعی منجر خواهد شد و نشان دهنده میزان اهمیت این سازمان به این امر مهم در حوزه‌های مختلف اعم از بهداشت، آموزش، ورزش و... است و به عنوان اولین سازمان در میان مناطق آزاد که نگاه ویژه‌ای به این حوزه داشته، مطرح و تاکنون اقدام به فعالیت‌های گوناگون در حوزه مسئولیت اجتماعی کرده است.

عبدالرحیم کردی به عنوان رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار با ورود خود به این سازمان، نشان داد اهمیت ویژه‌ای برای امر مسئولیت اجتماعی قائل است. وی مسئولیت اجتماعی در سازمان‌ها را مقوله‌ای پراهمیت دانست که در سال‌های اخیر توجه ویژه‌ای در سازمان‌ها به آن شده، به طوری که در گزارش‌های اولیه سازمان‌ها اولین بخش قبل از ارائه عملکرد مالی و سود و زیان اقتصادی، به اقدامات مربوط به حوزه مسئولیت اجتماعی پرداخته می‌شود. مهدی آبروش مدیر امور اجتماعی سازمان منطقه آزاد چابهار نیز در این خصوص می‌گوید: برای اجرای هر چه بهتر مسئولیت اجتماعی در منطقه آزاد چابهار، سند مسئولیت اجتماعی تعریف کرده‌ایم.

وی همچنین چابهار را دارای چهار هدف راهبردی می‌داند که شامل کمک به تامین رشد و پویایی، اقتصاد مقاومتی، کمک به تنوع‌بخشی به پیوندهای اقتصادی، توسعه و تسریع عمران و آبادانی منطقه‌ای و توانمندسازی جامعه محلی در زمینه‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی می‌شود.

آبروش می‌گوید: سازمان منطقه آزاد چابهار در راستای این راهبردها که توسط دبیرخانه شوراییالی مناطق آزاد و ویژه

مشارکت پنجاه درصدی سازمان منطقه آزاد چابهار و خیریه «دست یاری به دشتیاری» در منطقه دشت یاری با اعتباری بالغ بر ۸میلیارد تومان در دست ساخت است.

این سیزده مدرسه شامل مدارس پت، شه‌بیگ‌زهی، گراگی، دج دادخدا، چوتانی، لاتیدان، نیام بیت، بجا‌ربازار، کچ، ملنگ بازار عورگی، ندکان سرافراز، چابهار و کنارک است که در شهر یا دهستان‌های باهوکلادت، پیر سهراب، چابهار و کنارک ساخته می‌شوند و شامل مدارس دو کلاسه تا ۱۲کلاسه هستند.

در روستای تاریخی تیس نیز اقدامات سازمان منطقه آزاد چابهار شامل مرمت و بازسازی مدارس زینبیه، حضرت مریم، و مدرسه راه انبیا می‌شود و همچنین واگذاری زمین در جهت احداث مدرسه هوشمند در محدوده منطقه آزاد با ظرفیت ۵۰۰ دانش‌آموز در دو نوبت و واگذاری زمین و مشارکت جهت احداث دبیرستان دخترانه با ظرفیت ۳۰۰ دانش‌آموز از دیگر اقدامات مفید این سازمان در راستای بهبود فضاهای آموزشی است.

در بحث آموزش یکی دیگر از فعالیت‌های مهم سازمان منطقه آزاد چابهار اجرای طرح مدارس مروج سلامت است که اقداماتی شامل تجهیز اتاق بهداشت مدارس، بازسازی مدارس، برگزاری همایش مرتبط با بهداشت در مدارس و کارگاه‌های آموزش احیای قلبی ریوی ویژه معلمان مروج سلامت و... می‌شود.

منطقه آزاد چابهار علاوه بر فعالیت‌های اقتصادی و انجام طرح‌های زیربنایی در سال‌های اخیر، گام‌های استواری برای توسعه تعلیم و تربیت دانش‌آموزان برداشته که برخی از آنها موارد عبارتند از:

■ راه‌اندازی دبیرستان دانا و توانا به عنوان یکی از خدمات ماندگار سازمان منطقه آزاد برای مردم چابهار است که می‌تواند در تربیت نیروی انسانی تاثیر زیادی داشته باشد. راه‌اندازی این دبیرستان با حمایت مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار و دانشگاه بین‌المللی چابهار با امکانات رفاهی نظیر خوابگاه، لابراتوار زبان انگلیسی، کتابخانه، کلاس کامپیوتر و تحت نظر بهترین مربیان و مشاورین تحصیلی کمک بزرگی برای رشد دانش‌آموزان محروم بلوچستان است. در آینده توسعه دبیرستان و تاسیس مجتمع آموزشی شبانه روزی پسرانه و دخترانه در مقاطع ابتدایی، متوسطه اول و دوم در سال‌های آینده با حمایت سازمان منطقه آزاد چابهار در دست اقدام و پیگیری است.

■ تدوین نقشه راه و برنامه عملیاتی استقرار استراتژی مسئولیت اجتماعی شرکتی در سازمان منطقه آزاد چابهار با مشارکت موسسه مطالعات اجتماعی دانشگاه تهران

■ اجرای طرح اتاق کارآفرینی مدارس دوره متوسط دخترانه و پسرانه به صورت پایلوت در روستای تیس با مشارکت بنیاد توسعه کارآفرینی زنان و جوانان کشور به منظور استعدادیابی، آموزش، توانمندسازی و برگزاری نمایشگاه کارآفرینی دانش‌آموزی

■ تخصیص اعتبار ۴۰میلیارد ریال جهت ساخت ۸۳ کلاس درس و بازسازی مدارس مناطق محروم شهرستان چابهار، دشتیاری و کنارک با مشارکت سازمان نوسازی و تجهیز مدارس استان سیستان و بلوچستان

■ توسعه فضای آموزشی روستای آبکان از دو کلاس درس به پنج کلاس، محل بازی کودکان و تهیه لوازم‌التحریر، ملزومات اداری ورزشی و آموزشی

■ برگزاری جشن آیین مهر منطقه آزاد به منظور گردهمایی خیرین نیک‌اندیش جهت جمع‌آوری کمک به منظور احداث فضاهای آموزشی روستاهای منطقه دشتیاری

■ اهداء ده هزار بسته آموزشی، شامل لوازم‌التحریر، کتاب‌های درسی، آموزشی، قصه، زبان، البسه ورزشی و کیف به دانش‌آموزان مدارس روستاهای نواحی همجوار شهرستان و روستاهای چابهار، کنارک، نیکشهر و منطقه لاشار با مشارکت موسسه فرهنگی، آموزشی راه رشد تهران

■ تجهیز مدرسه رسالت چابهار با مشارکت موسسه راه رشد ■ مشارکت در برگزاری مسابقه طعم خوش ریاضی با حضور ۵۰۰ نفر دانش‌آموز در مقطع دبستان، راهنمایی و دبیرستان‌های شهرستان چابهار با همکاری اداره آموزش و پرورش

■ تأمین بخشی از ملزومات اداری و سیستم سرمایشی تعدادی از مدارس شهرستان چابهار و نواحی همجوار آن

■ حمایت از دانشجویان و دانش‌آموزان با استعداد بومی جهت تأمین بخشی از هزینه‌های تحصیل و ملزومات جانبی موردنیاز. تاسیس منطقه آزاد چابهار مانند دیگر مناطق آزاد ایران از اواخر سال ۱۳۲۰ و با اجرای تبصره ۱۹ قانون برنامه اول توسعه در برنامه دولت وقت قرار گرفت. رویکرد دولت تدبیر و امید نیز از همان ابتدا به منطقه آزاد چابهار مثبت بود و موفقیت جغرافیایی و استراتژیکی آن و دسترسی به آب‌های آزاد دریای عمان و اقیانوس هند، معافیت آن از تحریم‌های آمریکا و دیگر ویژگی‌ها و مزیت‌ها موجب شد چابهار به عزیزدرنده کشور تبدیل شود و توجه‌ها را بیش از پیش به خود جلب کند.

اما آنچه در این میان لازم است بیشتر به آن پرداخته شود، این موضوع است که چابهار با وجود پتانسیل‌های فراوان در حوزه های مختلف اعم از لجستیک، صنعت، تولید، گردشگری، صادرات و حتی موقعیت استراتژیکی، نیازمند توجه بیشتر به امر اجتماعی است.

سازمان منطقه آزاد چابهار با هدف پر کردن شکاف آموزشی مدارس چابهار و نواحی همجوار آن و در راستای ایفای نقش مسئولیت اجتماعی با برنامه‌ریزی قلبی در جهت بهبود وضعیت آموزشی در دستور کار خود قرار داده و اقدامات قابل توجه‌ای در این زمینه انجام داد است.

سازمان منطقه آزاد چابهار همواره کوشیده است از طریق برنامه‌ریزی و اجرای درست مسئولیت اجتماعی به عنوان پایه و اساس کار برای آحاد جامعه ایجاد حق نماید. همواره مفهوم والاّی مسئولیت اجتماعی با موضوعیت آموزش در این سازمان با توجه به وضعیت اسفبار آموزش و پرورش استان خصوصا حوزه چابهار و نواحی همجوار آن حائز اهمیت خاص و ویژه‌ای بوده‌ای است. منطقه آزاد چابهار من خود را در راه پیشرفت اقتصادی پیدا کرده، و با توجه به حوزه‌های اجتماعی مسئولیت اجتماعی و همراه کردن جامعه محلی و توانمندسازی آن می‌تواند موفقیت‌های بیشتری را در تمامی حوزه‌ها کسب نماید.

نگاهی به تشکیل منطقه آزاد تجاری مشترک میان ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا

گزارش:

جعفرآهنگران

سرپرست معاونت برنامه‌ریزی دبیرخانه شورایعالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی

پس از فروپاشی شوروی سابق، هزاران زنجیره تولید و فناوری و زیرساخت مشترک در زمینه حمله و نقل ریلی، خطوط لوله نفت و گاز و... به کشورهای باقیمانده از آن به ویژه اعضاء اتحادیه اقتصادی اوراسیا به ارث رسیده به همین دلیل این کشورها هنوز به هم وابسته هستند.

سال ۲۰۰۰ کشورهای روسیه، قزاقستان، بلاروس، قرقیزستان و ارمنستان با هدف تقویت مناسبات اقتصادی و بهره‌گیری از این زیرساخت، اتحادیه اقتصادی ارواسیا را ایجاد و مقررات گمرکی اتحادیه از سال ۲۰۱۰ برای قزاقستان، روسیه و بلاروس لازم‌الاجرا شد.

شکل‌گیری اتحادیه گمرکی، اتحادیه اقتصادی اوراسیا را تقویت نمود که در نهایت با ایجاد فضای واحد اقتصادی (SES) در اول ژانویه ۲۰۱۲، اتحادیه به یکپارچگی به عنوان اصل الزامی برای کارکردهای موفق دست یافت. کمیسیون اقتصادی اوراسیا نیز، که بالاترین نهاد ناظر بر اجرای مقررات اتحادیه گمرکی و فضای واحد اقتصادی است، فعالیت خود را سال ۲۰۱۲ شروع کرد. در سال ۲۰۱۴ سران کشورهای عضو اتحادیه گمرکی و فضای واحد اقتصادی، پیمان اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EEU) را به امضا رساندند که از اول ژانویه ۲۰۱۵ به مرحله اجرا درآمده است. کشورهای عضو این اتحادیه هم‌اکنون ۲۰ میلیون کیلومتر مربع مساحت و بیش از ۱۸۳ میلیون نفر جمعیت دارند که ۵٫۲ درصد جمعیت جهان است.

اهداف و مزیت‌های پیوستن به اتحادیه اقتصادی اوراسیا

- ۱- تسهیل تجارت
 - ۲- ایجاد بازار مشترک درحوزه کشورهای مستقل هم‌سود عضو
 - ۳- حذف تدریجی قوانین گمرکی در داخل اتحادیه
 - ۴- برقراری تعرفه خارجی مشترک در میان کشورهای عضو
 - ۵- هماهنگ‌سازی تشریفات گمرکی
 - ۶- جابه‌جایی آزاد کالا، سرمایه، نیروی کار و خدمات در مرزهای اوراسیا
 - ۷- برقراری سیاست مشترک در زمینه انرژی، صنعت، کشاورزی و وسایل نقلیه
- اتحادیه گمرکی امکان این را فراهم می‌کند که اتحادیه اقتصادی اوراسیا به عنوان یک نهاد واحد در مذاکرات بین‌المللی نظیر مذاکره با سازمان تجارت جهانی وارد شده و ضرورتی برای مذاکره جداگانه کشورهای عضو این سازمان نباشد.

مزیت‌های پیوستن به اتحادیه اقتصادی اوراسیا و اتحادیه گمرکی آن

- ۱- سرمایه‌گذاری دوجانبه
 - ۲- اشتغال‌زایی
 - ۳- انجام پروژه‌های مشترک
 - ۴- گسترش مبادله کالا و خدمات
 - ۵- همکاری در حوزه‌های فرهنگ، مهاجرت، گردشگری و تقویت صلح بین اقوام و مذاهب
- در حال حاضر، جمهوری اسلامی ایران با هر ۵ کشور عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا دارای موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری دوجانبه (BIT) است و راه چندان‌تی تا امضای موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری در اوراسیا باقی‌مانده است.

ایران در سال ۱۳۹۵ به کمیسیون اقتصادی اتحادیه اوراسیا پیشنهاد ایجاد یک منطقه آزاد تجاری میان ایران و این اتحادیه را مطرح کرد؛ پیشنهادی که از جانب اعضای آن نیز مورد استقبال قرار گرفت و طی دو سال مذاکرات متعدد و ارزیابی کمی و کیفی اقلام و میزان ترجیحی آنها، بالاخره این موافقت‌نامه در تاریخ ۲۷ اردیبهشت ۱۳۹۷ در شهر آستانه قزاقستان به امضا رسید. بدیهی است این مسئله صرفاً اجرایی شدن موافقت‌نامه تجاری بین ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا را در برداشته و به معنی عضویت ایران در اتحادیه اقتصادی اوراسیا نیست. با اعلام رسمی اتحادیه اقتصادی اوراسیا و همچنین کشورمان، مبنی بر اتمام فرآیند قانونی تصویب داخلی «موافقت‌نامه موقت تشکیل منطقه آزاد تجاری بین جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا و کشورهای عضو» شامل کشورهای روسیه، ارمنستان، قزاقستان و بلاروس، این موافقت‌نامه در آبان‌ماه سال جاری اجرایی خواهد شد. حال آن که عضویت در یک اتحادیه اقتصادی به معنای تبعیت از تصمیمات کلان اقتصادی، پولی،

ثبت شده و کمترین میزان صادرات ایران نیز به کشور بلاروس (به ارزش ۱۲٫۱۲ میلیون دلار) رقم خورده است.

باید در نظر داشت نقش کلیدی در شاهراه‌های موجود منطقه یعنی جاده ابریشم، راه‌آهن سراسری آسیا، تراسیکا و کریدور شمال-جنوب دارد. تقویت ارتباط با ایران برای اعضای اتحادیه اوراسیا نیز، از اهمیت خاص برخوردار است، چراکه ایران با موقعیت ترانزیتی ویژه یعنی قرار گرفتن بین دریای خزر در شمال و خلیج فارس و دریای عمان در جنوب و نیز، راه‌های ترانزیتی شرق به غرب، مسیری مناسب برای ترانزیت کالاهای کشورهای عضو اتحادیه از طریق کریدورهای بین‌المللی حمل و نقل شمال-جنوب و شرقی-غربی است.

تشکیل نخستین کارگروه ترانزیت و مبادله کالا میان ایران و اتحادیه اوراسیا با هدف بهره‌مندی کشورهای عضو اوراسیا از ظرفیت‌های ایران برای ترانزیت و مبادله کالا با هند، پاکستان و کشورهای جنوب شرق آسیا یکی از فاکتورهای مهم توسعه تجارت اوراسیا و به تبع آن همگرایی اقتصادی کشورهای منطقه و خارج دور است. ارمنستان تنها کشور اتحادیه اقتصادی اوراسیا هم‌مرز با ایران است که، به پل ارتباطی میان ایران و این اتحادیه تبدیل شده است.

مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مرتبط با حوزه کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا

مرز زمینی نوروز در منطقه آزاد ارس به عنوان تنها مرز زمینی ارتباط دهنده کشور ایران با اعضای اتحادیه اقتصادی اوراسیا موقعیت ترانزیتی خاصی در فرادای اجرایی شدن موافقت‌نامه مورد اشاره خواهد یافت. این موقعیت برای مناطق ویژه اقتصادی بندر امیرآباد، نوشهر، آستارا و منطقه آزاد انزلی نیز، که ارتباط دریایی ایران با کشورهای قزاقستان و روسیه از طریق دریای خزر را ممکن می‌کنند نیز، با فرصت رشد و توسعه بیش از پیش را فراهم خواهد نمود.

این مناطق علاوه بر بهره‌مندی از مزایای ترانزیت، صادرات و واردات کالا بین ایران و کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا و ارائه خدمات متنوع مربوط به این حوزه، در بخش تولید، فرآوری و بسته‌بندی نیز، می‌توانند با بهره‌گیری از واردات کالاهای سرمایه‌ای و نیمه سرمایه‌ای و نیز مواد اولیه مورد نیاز صنایع این مناطق و مناطق آزاد و ویژه دیگر که از تعرفه ترجیحی (از بین ۵۰۰ قلم کالاهای یاد شده) کشورهای اتحادیه اوراسیا برخوردار هستند، نسبت به تولید کالاهای رقابت‌پذیرتر اقدام نمایند.

بدیهی است، موافقت‌نامه ایجاد منطقه آزاد مشترک تجاری، تسهیل تجارت طرفین و افزایش ورود و خروج کالا از این مناطق را در پی داشته و ارائه خدمات مرتبط و رونق ناشی از آن نیز، جایگاه این مناطق در اقتصاد کلان کشور را ارتقاء خواهد داد. مهم‌ترین مزیت قانونی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به عنوان مناطق حریص شده گمرکی، ورود کالا اعم از مواد اولیه، قطعات و ماشین‌آلات بدون پرداخت حقوق گمرکی است. این موضوع افزایش مزیت رقابتی کالاهای تولیدی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی برای صادرات را در پی دارد. اگر چه این مزیت برای هر کالای صادراتی از سرزمین اصلی نیز، قابل حصول است؛ با این همه فرآیند سهل‌تر ورود و خروج کالا از این مناطق نسبت به سرزمین اصلی، استفاده از مزیت‌های مقررات کار و اشتغال، مزیت صدور قبض انبار تفکیکی قابل معامله در منطقه و متروکه نشدن کالا در این مناطق و... رونق تولید کالا و خدمات با استفاده از فرصت ورود ۵۰۰ قلم کالای یاد شده بدون تعرفه گمرکی را مهیا خواهد کرد.

در مورد کالاهای صادراتی از مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به سرزمین اصلی متناسب با سهم مجازی که در کمیسیون ارزش افزوده برای آنها تعیین می‌شود، بخشی از کالای تولیدی خود را بدون پرداخت حقوق و عوارض مواد اولیه خارجی می‌توانند به سرزمین اصلی صادر کنند. بهره‌مندی از مواد اولیه، قطعات و ماشین‌آلات وارد شده از کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا با تعرفه ترجیحی این امکان را فراهم می‌نماید که کالاهای تولید شده در این مناطق با استفاده از مواد اولیه و قطعات وارد شده از کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا نسبت به کالاهای مشابه که مواد اولیه و قطعات به کار رفته در آنها از سایر کشورها تأمین می‌شود، قیمت رقابتی‌تر باشد.

سرمایه‌گذاران کشورهای عضو این اتحادیه نیز، که خواستار دسترسی به بازارهای ایران و بهره‌مندی از مزایای جغرافیایی، انرژی ارزان، نیروی کار و... آن هستند، به تولید کالا با استفاده از مواد اولیه و ماشین‌آلات وارد شده از کشورها در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی ایران راغب‌تر خواهند بود.

موقعیت خاص ترانزیتی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی برای پاسخ به نیاز اتحادیه اقتصادی اوراسیا

نکته قابل توجه، بهره‌مندی اتحادیه اقتصادی اوراسیا از موقعیت ترانزیتی منحصره‌فرد ایران برای صادرات کالا به کشورهای شرق و جنوب شرق آسیا، خاورمیانه و شرق آفریقا از طریق مناطق آزاد چابهار و اروند و نیز منطقه ویژه اقتصادی بندر شهید رجایی است. این مسئله می‌تواند تا حدود زیادی به فعال شدن محور شرق و مناطق آزاد و ویژه اقتصادی این مسیر برای ترانزیت کالا به قزاقستان و قرقیزستان و مناطق شرقی روسیه بیانجامد. صادرات حدود ۳۶۰ قلم کالاهای ایران با بدون پرداخت تعرفه گمرکی به کشورهای عضو این اتحادیه نیز، در صورت فرآوری و بسته‌بندی در مناطق آزاد و ویژه مرتبط با کشورهای یاد شده، ارزش افزوده مضاعفی را برای این مناطق به ارمغان خواهد آورد. باید در نظر داشت موضوع دور زدن تحریم‌ها، شکستن بن‌بست‌های اقتصادی ناشی از این تحریم‌ها و... همگی از پیامدهای مثبت اجرایی این موافقت‌نامه می‌تواند باشد که اگرچه از اهمیت خاصی برخوردار است، با این همه تحریم‌ها موضوعی موقتی است و رشد و توسعه اقتصادی و افزایش مبادلات و پیوندهای اقتصادی ضرورتی دائمی که مناطق آزاد و ویژه اقتصادی بر این اساس شکل گرفته‌اند و ایجاد منطقه آزاد تجاری مشترک، سرمایه‌گذاری‌های مشترک، افزایش مبادلات اقتصادی و... آغازی می‌تواند باشد بر این راه روشن.

یادداشت

حسین مرادی
کارشناس مناطق آزاد

پویایی مناطق آزاد در گروی تضمین سود سرمایه‌گذاران

مناطق آزاد به مفهوم عام و امروزی آن، به عنوان راهکارهایی شناخته می‌شوند که اغلب کشورهای جهان طی دهه‌های اخیر توانسته‌اند آن را در جهت اصلاح ساختارهای اقتصادی خود و نیز گذار از اقتصاد بسته به اقتصاد آزاد و نفوذ در بازارهای جهانی به کار گیرند.

مناطق آزاد را باید پلی بین اقتصاد ملی و بین‌الملل در نظر گرفت که از یک سو با جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، پایه توسعه صادرات را استحکام بخشیده و از طرف دیگر با بهره‌گیری از منابع و استعدادهای بالقوه کشور، مزیت‌های نسبی اقتصاد را در زمینه اقتصاد بین‌الملل به بالفعل تبدیل می‌کند.

شاید یکی از مهم‌ترین اصول شکل‌گیری مناطق آزاد در سراسر دنیا، جذب سرمایه‌گذار با دو رویکرد توسعه منطقه‌ای و محور تولید در مناطق آزاد با نگاه صادراتی بوده است.

بحث سرمایه‌گذار در تمامی جهان با نگاه بر پایه سرمایه‌گذار واقعی، حال چه شهروند آن کشور و یا چه خارجی بوده است؛ نگاه دوگانه که متأسفانه در ساختار سرمایه‌گذاری در کشور ما به بحث سرمایه‌گذار خارجی معطوف می‌شود و صرفاً اصل محور سرمایه‌گذاری را جذب سرمایه‌گذار خارجی می‌بینیم، که این نگرش تا حدود زیادی ما را از ظرفیت‌های تشویق سرمایه‌گذاران داخلی از یک سو و ترغیب مشارکت داخلی و خارجی با محوریت بخش خصوصی در کنار هم برای پروژه‌های مناطق آزاد دور نگاه داشته است.

در شرایط کنونی و وجود موج منفی که در دنیا در قبال مباحث سرمایه‌گذاری در ایران وجود دارد، ما باید دست از خطاکش‌گذاری‌های منسوخ در حوزه جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی برداریم و همه نگاه و توان خود را در مسیر تسهیل خدمات اداری و مجوزی برای پیشبرد کارهای سرمایه‌گذاران واقعی معطوف کنیم.

بی‌شک نگاه دوگانه به بحث سرمایه‌گذاری، بیشتر گرایش ذهنی مسئولین را به جذب سرمایه‌گذاران خارجی کشانده است که این موضوع ادخلی دلسردی در میان سرمایه‌گذاران داخلی را به وجود خواهد آورد.

ایجاد فضای اعتماد و همکاری با نگاه مشارکت واقعی بین سازمان‌های مناطق آزاد و سرمایه‌گذاران می‌تواند بزرگترین اهرم موفقیت و توفیق مناطق آزاد کشور در پیشبرد اهداف کلان اقتصادی و تولیدی با محوریت سرمایه‌گذاران باشد.

زمانی که سرمایه‌گذاران که شرکای واقعی و صاحبین اصلی مناطق آزاد هستند، با نگاه‌ها و رفتار بعضاً دست بالا و مالکیتی مختار مدیران و مسئولین مناطق آزاد در قبال پروژه‌ها مواجه می‌شوند، قطعاً نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که شاهد حضور گسترده آنها و شرکای تجاری عمدتاً خارجی سرمایه‌گذاران داخلی در مناطق آزاد کشور باشیم.

تجربه مناطق آزاد موفق و بنام دنیا، نشان داده که هر چقدر بیشتر در مسیر رضایت سرمایه‌گذاران در کنار حمایت سازمان‌های مناطق آزاد در حوزه‌های تسهیل‌گری پیش برویم، بی‌تردید بخش خصوصی، خود توان ترسیم و پیاده‌سازی برنامه‌های درآمدت در حوزه‌های مختلف تولیدی، صنعتی و تجاری را با توجه به تعریف منافع مشترک برای سازمان‌های مناطق آزاد بدون مداخله دولت‌ها در حوزه‌های کاری را خواهد داشت. اگر اعتقاد ما بر پایه آزادی عمل در تمامی حوزه‌های تجاری، تولیدی و بازرگانی در مناطق آزاد با مشارکت سرمایه‌گذاران بخش خصوصی است، پس باید دست از نگاه مالکیتی و مدیریتی دولتی در این مناطق برداشته و اجازه دهیم که بخش خصوصی با توجه به منافی که برای خود با نگاه سرمایه‌گذاری شخصی و یا مشارکتی دارد، امکان فعالیت آزادانه و دور از بروکراسی‌های پیچیده دولتی داشته باشد و این نکته را باور داشته باشیم که سود ما در گرو فعالیت سرمایه‌گذاران بخش خصوصی است.

تفاهم‌نامه ایجاد نخستین پارک فضایی کشور در جزیره قشم امضاء شد:

دره ستارگان قشم، راهی به سوی گردشگری علمی و فضایی

گزارش:
محمد خان احمدلو

دره ستارگان قشم با تفاهم‌نامه‌ای که به امضای مرتضی براری رئیس سازمان فضایی ایران و حمیدرضا مومنی رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم رسید، به فرصت مهمی برای حضور علاقه‌مندان به حوزه فضا تبدیل می‌شود تا بررسی‌های علمی خود را در این دره منحصربه‌فرد که یکی از زیباترین جاذبه‌های گردشگری سرزمین عجایب هفتگانه خلیج فارس محسوب می‌شود، انجام دهند.

ایجاد نخستین پارک فضایی کشور در سایت دره ستارگان قشم نشان از موفقیت ارزشمند این ژئوسایت ژئوپارک قشم برای گرفتن عکس در هنگام شب و همچنین برنامه رصد ستارگان دارد.

رئیس سازمان فضایی کشور هم‌زمان با امضای این تفاهم‌نامه، از پارک‌های فضایی به عنوان فرصتی برای رونق گردشگری در حوزه توریسم و بستری برای تحقیقات علمی محققان نام برد و تأکید کرد که پیشرفت در این دو حوزه، موجب پیشرفت اقتصادی کشور هم می‌شود.

وی همچنین با اشاره به جذابیت‌هایی که در فضا وجود دارد و همواره مورد توجه جامعه و مردم بوده است، گفت: آشنایی با اسرار خلقت و جذابیت‌هایی که در آسمان نهفته است، موجب شده تا گردشگری با تم فضایی مورد توجه بیشتر کشورهای در حال توسعه قرار گیرد.

براری معتقد است قشم با داشتن ظرفیت‌هایی همچون دره ستارگان و آسمان پاک و آبی‌اش، یکی از مهم‌ترین نقاط ایران برای ایجاد پارک فضایی

مقتاضیان سرمایه‌گذاری این طرح در جزیره قشم کمک نمایند.

حمید رضا مومنی از ابتدای قبول مسئولیت ریاست هیات مدیره و مدیرعاملی سازمان منطقه آزاد قشم در روزهای پایانی سال ۱۳۹۳، با توجه به شناختی که پیش از حضور در این مسئولیت از قشم کسب کرده بود، بر تقویت فعالیت‌های صنعت گردشگری در زمین، هوا و دریای این منطقه تأکید داشت. او معتقد است بیش از آن چیزی که به لطف خداوند و بر اثر فرسایش آب و خاک بر روی زمین جزیره قشم به یادگار گذاشته شده است، می‌توانیم از زیبایی‌های کم‌نظیر جاذبه‌های زیرآب و همچنین جذابیت‌های بی‌مثال موجود در آسمان این جزیره به ویژه در هنگام شب هم استفاده کرد.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم در آیین امضای

با هدف توسعه گردشگری و جذب توریست‌های خاص نجوم محسوب می‌شود.

جزیره قشم دارای پتانسیل‌های بسیاری است که می‌توان با استفاده از هر یک از آنها از جمله موقعیت ویژه دره ستارگان، به رشد و شکوفایی در این منطقه کمک کرد و به نظر می‌رسد سازمان فضایی ایران نیز براساس این قابلیت‌های جغرافیایی، اقدام به ایجاد نخستین پارک موضوعی فضایی در قشم نموده است.

بخش خصوصی می‌تواند از این فرصت برای سرمایه‌گذاری در مقاصد گردشگری حوزه فضایی بهره‌مند شود و سازمان فضایی کشور و منطقه آزاد قشم هم با طراحی کلان و راهبردی تدوین برنامه گردشگری فضایی، مطالعات پیش امکان‌سنجی و ارائه تجربیات کشورهای دیگر در نظر دارند به

ژئوپارک قشم، راهگشای جهانی شدن سایر ژئوپارک‌های ایران

وی با ابراز خرسندی از محافظت از ژئوسایت‌ها، بیان کرد: تلاش‌های قابل‌پذیرشی از سوی مدیریت ژئوپارک قشم و همیاران محیط زیست برای محافظت از ژئوسایت‌ها انجام شده و با افزایش آگاه‌سازی مردم در زمینه کاهش تولید زباله و آسیب به محیط زیست، این محافظت کامل‌تر می‌شود.

کاتارینا هرپورن، ژئوپارک قشم را ظرفیتی ارزشمند برای ایران و کشورهای همسایه دانست و تصریح کرد: استفاده از تجربه مسیر و فرآیند طی شده ژئوپارک قشم در دریافت کارت سبز شبکه جهانی ژئوپارک‌ها، راهگشای توسعه ژئوپارک‌ها در سایر نقاط است.

شرایط توسعه بین‌المللی در منطقه آزاد قشم مهیاست
معاون فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد قشم در دیدار با اعضای شرکت‌کننده داخلی و خارجی سمینار توسعه ژئوپارک‌ها در ایران، گفت: با توجه به مزیت‌های حوزه سرمایه‌گذاری، جاذبه‌های طبیعی و قوانین سفر و ورود و خروج به این جزیره، شرایط توسعه بین‌المللی در قشم فراهم است.

مرتضی شیخ‌زاده بیان کرد: ژئوپارک جهانی قشم به عنوان تنها ژئوپارک ثبت شده خاورمیانه با داشتن جاذبه‌های بی‌نظیر طبیعی، فرصت‌های زیادی را در توسعه صنعت گردشگری این منطقه ایجاد کرده است.

وی ادامه داد: جزیره قشم با بیش از ۳۰۰ کیلومتر سواحل صخره‌ای، مرجانی و شنی، ژئوسایت‌های منحصربه‌فرد، دارا بودن یکی از پراکسین‌ترین سواحل دنیا به دلیل وجود ریزپلاتکتون و آداب و رسوم کهن و غنی مردم، یکی از مناطق دیدنی و گردشگرپذیر ایران و خاورمیانه به شمار می‌رود.

به گفته معاون فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد قشم، قوانین تسهیل‌گر این منطقه در حوزه ورود و خروج گردشگر همچون اجازه سفر بدون ویزا گردشگران خارجی به جزیره و همچنین ارزان بودن سفر به ایران، موجب رونق صنعت گردشگری در این منطقه شده است.

او در تشریح قوانین و حمایت‌های اقتصادی منطقه آزاد قشم از سرمایه‌گذاران، اظهار کرد: کاهش بوروکراسی اداری و معافیت مالیاتی ۲۰ساله سرمایه‌گذاری، از مزیت‌های مهم در حوزه فعالیت‌های اقتصادی جزیره به حساب می‌آید.

شیخ‌زاده ادامه داد: وجود سه عنصر جاذبه‌های طبیعی چشمگیر، قوانین اقتصادی مناسب و قوانین سفر تسهیل‌گر، بستر جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی را در جزیره قشم به وجود آورده است.

به گفته وی، سازمان منطقه آزاد قشم آمادگی دارد به دلیل سودآور بودن و پربازده بودن سرمایه‌گذاری در حوزه گردشگری، با سرمایه‌گذاران بخش خصوصی این صنعت به صورت قراردادهای BOT همکاری داشته باشد.

معاون فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد قشم در پایان با تأکید بر لزوم ایجاد یکپارچگی در اجرای قوانین جزیره، اضافه کرد: براساس ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، به منظور ایجاد مدیریت یکپارچه و ایجاد رشد اقتصادی در مناطق آزاد و هم‌پیوندی و تعامل اثرگذار اقتصاد ملی با اقتصاد جهانی، مدیران مناطق آزاد به نمایندگی از دولت، بالاترین مقام منطقه محسوب می‌شوند و کلیه وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های دستگاه‌های اجرایی دولتی مستقر در این مناطق به استثنای نهادهای امنیتی و دفاعی، به عهده آنهاست و در صورت جرای صحیح این قانون، شاهد افزایش شتاب روند توسعه و حمایت از سرمایه‌گذاران خواهیم بود.

فناوری دانشگاه نامبیا درخصوص سفر به ایران گفت: جرقه‌های سفر من به ایران در اردیبهشت‌ماه امسال با حضور در آلمان و شرکت در نخستین مرحله پروژه تحقیقاتی دانشگاه علامه طباطبایی و دانشگاه گیسن زده شد.

وی با اظهار خرسندی از ورود به ایران، اظهار کرد: ایران کشوری فوق‌العاده با جاذبه‌های طبیعی بی‌نظیر است و به لحاظ وجود انواع متفاوت از جغرافیا و شرایط اقلیمی، می‌توان گفت کل جهان در یک کشور قرار گرفته است.

عضو هیات علمی دانشکده علم و فناوری دانشگاه نامبیا، با ابراز رضایت از وجود امنیت در ایران، تصریح کرد: وجود امنیت در کنار جاذبه‌های طبیعی چشم‌نواز و مردمی مهمان‌نواز و خونگرم، این کشور را به یکی از مناطق هدف جذاب گردشگری تبدیل کرده است.

لامک می‌وا گفت: سفر به جزیره قشم به دلیل وجود ژئوپارک که میراث فرهنگی و طبیعی غنی این جزیره را در خود جای داده است، یکی از فوق‌العاده‌ترین و جذاب‌ترین سفرهای من به حساب می‌آید. وی نیز همچون ضیایی با تأکید بر لزوم افزایش مشارکت جامعه محلی، گفت: اولین گام در توسعه ژئوپارک، سهیم‌سازی مردم در فرآیند توسعه است و این موضوع تنها از راه افزایش آموزش و اطلاع‌رسانی محقق می‌شود.

به گفته لامک می‌وا، مردم باید خود را جزئی از ژئوپارک بدانند و تنها در این صورت می‌توانند مشارکت فعال داشته باشند.

وی ادامه داد: افزایش دوره‌های آموزشی برای سرپرستان گروه‌های گردشگری، آموزش زبان خارجی به راهنمایان گردشگری و تهیه کیچ‌های اطلاعاتی منسجم که به معرفی ژئوسایت‌های جزیره بپردازد و اطلاعات دقیق در مورد جزیره، آداب و رسوم، جاذبه‌های طبیعی و شرایط حمل و نقل و اقامت به گردشگران ارائه دهد، از جمله راهکارهایی است که می‌تواند به جذب گردشگر و توسعه ژئوپارک کمک کند.

لامک می‌وا گفت: در جهان امروز اطلاعات حرف اول را می‌زند و برای توسعه گردشگری باید اطلاعات منسجم و طبقه‌بندی شده در مورد شرایط سفر در اختیار گردشگران قرار بگیرد.

وی ادامه داد: همچنین ایجاد راه‌های ارتباطی مثل قرار دادن صندوق پیشنهادات و ارتباطات یا ایجاد راه‌های ارتباط اینترنتی برای برقراری ارتباط دوطرفه میان گردشگران و مدیریت ژئوپارک جهانی قشم، یکی دیگر از راه‌های ارتقای گردشگری است.

لامک می‌وا بیان کرد: مشتاقم که از ورود بی‌رویه گردشگر به برخی از ژئوسایت‌ها پیشگیری شود، زیرا انبوه گردشگر می‌تواند به ژئوسایت‌هایی که از محیط زیست حساس‌تری برخوردار هستند، آسیب وارد کند.

جزیره قشم تغییر کرده است!

در ادامه کاتارینا هرپورن، دانشجوی دکتری جغرافیا در دانشگاه گیسن آلمان درخصوص سفر به ژئوپارک قشم گفت: برای بار چهارم به قشم سفر کرده‌ام و نسبت به سفر اول تغییرات چشمگیری در صنعت گردشگری این جزیره احساس می‌کنم.

وی ادامه داد: هم‌اکنون اقامتگاه‌های بوم‌گردی جزیره بیشتر شده و ارائه خدمات آنها از کیفیت بالاتری برخوردار است و همچنین تسلط مردم به زبان انگلیسی بیشتر شده و این موضوع موجب تسهیل سفر گردشگران خارجی به این جزیره شده است.

کاتارینا هرپورن ضمن قدردانی از تلاش‌های مدیریت ژئوپارک قشم، اظهار کرد: اولین بار که به ژئوسایت‌های قشم سفر کردم، هیچ اطلاعاتی در مورد آنها در دسترس نبود؛ اما هم‌اکنون اطلاعات خوبی در اختیار گردشگران قرار می‌گیرد و افزایش این اطلاع‌رسانی به جذب گردشگر خارجی کمک خواهد کرد.

گزارش:
لیلا حمزه‌خیرآبادی

ژئوپارک جهانی قشم به عنوان نخستین ژئوپارک ثبت شده خاورمیانه در شبکه جهانی ژئوپارک‌های یونسکو، با هدف توسعه پایدار جزیره برای آیندگان و ایجاد رونق اقتصادی، توانمندسازی جامعه محلی و حفاظت از منابع طبیعی و میراث فرهنگی، نه تنها فرصت‌های بیشماری برای رونق صنعت گردشگری جزیره قشم فراهم آورده است، بلکه روند ورود این ژئوپارک به شبکه جهانی ژئوپارک‌ها، نقشه راه توسعه ژئوپارک‌های دیگر در ایران و سایر کشورهای همسایه به حساب می‌آید.

یکی از اهداف ژئوپارک، راهنمایی و همکاری با فعالین اقتصادی جامعه محلی است: ژئوپارک به مردم کمک می‌کند طبیعت را به عنوان یک عنصر زنده درک کرده و به آن احترام بگذارند و از همین مسیر به ایجاد اقتصاد پایدار در کنار حفظ محیط زیست کمک می‌کند.

در همین راستا «سیمان توسعه ژئوپارک‌ها در ایران: از نظریه تا عمل» در سه مرحله با همکاری ژئوپارک جهانی قشم، دانشگاه گیسن آلمان، دانشگاه علامه طباطبایی و دانشگاه مازندران برگزار شد.

مرحله اول این پروژه با عنوان «آشناسازی، معرفی پروژه مشترک و تدقیق محورهای مطالعاتی» در اردیبهشت‌ماه امسال در گیسن آلمان و مرحله دوم با عنوان سمینار و کارگاه آموزشی «توسعه ژئوپارک‌ها در ایران: از نظریه تا عمل» مهرماه امسال در تهران، مازندران و قشم برگزار گردید و مرحله سوم با عنوان «ارائه نتیجه مطالعات، تدوین گزارش نهایی و پیشنهاد پروژه‌های آتی» در گیسن آلمان برگزار خواهد شد.

علیرضا امری کاظمی، مدیر ژئوپارک جهانی قشم و عضو شورای عالی ژئوپارک‌های جهانی یونسکو به عنوان یکی از سخنرانان اصلی این سمینار در خصوص «چالش‌های مدیریتی و چشم‌انداز توسعه ژئوپارک‌ها در ایران» در کنار سایر استادان و متخصصان این حوزه به ایراد سخن پرداخت.

اعضای شرکت‌کننده در این سمینار از جمله دکتر «لامک می‌وا» استادیار دانشگاه نامبیا، خانم «کاتارینا هرپورن» دانشجوی دکتری دانشگاه گیسن، دکتر روزبه میرزایی استادیار گروه مدیریت جهانگردی دانشگاه مازندران و دکتر محمود ضیایی دانشیار دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبایی به همراه جمعی از دانشجویان و متخصصان این حوزه در سفری ۵روزه از ظرفیت‌ها و اقدامات انجام شده ژئوپارک قشم به منظور الگویی برای ایجاد و توسعه ژئوپارک‌ها در سایر مناطق ایران بازدید کردند.

دکتر محمود ضیایی، دبیر سمینار و کارگاه آموزشی، در خصوص روند برپایی این سمینار گفت: در چارچوب تفاهم‌نامه همکاری علمی دانشگاه علامه طباطبایی با دانشگاه گیسن، در سال ۲۰۱۸ میلادی پروژه مشترک تحقیقاتی با حمایت موسسه تبادلات علمی-فرهنگی آلمان DAAD برای مدت دو سال طراحی و تصویب شد.

وی ادامه داد: در همین رابطه تعداد ۵ نفر از دانشجویان مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری رشته مدیریت گردشگری علامه طباطبایی در اردیبهشت‌ماه سال جاری برای شرکت در مرحله اول این پروژه اعزام آلمان شدند.

ضیایی تصریح کرد: DAAD یا موسسه تبادلات آکادمیک آلمان، پل ارتباطی بین دانشگاه‌های آلمان و دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی خارج از آلمان می‌باشد و بزرگترین سازمان برای

تبادل بین‌المللی دانشجویان و محققان است. به گفته ضیایی، گام دوم این پروژه، برگزاری سمینار در ایران از دوازدهم تا بیست و یکم مهرماه بود و پس از برگزاری سمینار در تهران، برخی از اعضای شرکت‌کننده در یک سفر هروزه با ژئوپارک جهانی قشم از نزدیک آشنا شدند.

مردم قشم مشتاق توسعه ژئوپارک هستند

ضیایی اشتیاق جامعه محلی قشم برای توسعه ژئوپارک را چشمگیر دانست و افزود: طبق تحقیقات و مشاهدات ما، جامعه محلی قشم آمادگی دارد تا از منافع فردی خود به خاطر منافع جمعی جزیره بگذرد و در حفظ ژئوسایت‌ها و جاذبه‌های طبیعی نیز همکاری بالایی از خود نشان می‌دهد.

وی با تأکید بر لزوم اطلاع‌رسانی و توانمندسازی جامعه محلی، اضافه کرد: اولین قدم برای اینکه مشارکت مردم واقعی و فعال باشد و از نمایشی شدن مشارکت پرهیز شود، افزایش اطلاع‌رسانی و آموزش است.

به گفته ضیایی، گام دوم ایجاد مشارکت واقعی جامعه محلی در توسعه ژئوپارک، ایجاد بسترهای قانونی و اقتصادی برای توانمندسازی مردم است و در این زمینه در سه حوزه سیاست‌گذاری، اجرا و نظارت نیاز به استفاده از دانش روز و تخصص جامعه علمی جهانی در کنار استفاده از دانش متخصصان داخلی می‌باشد.

وی از نامزدی ژئوپارک ارس باران و طیس برای ورود به شبکه جهانی ژئوپارک‌های یونسکو، خبر داد و تصریح کرد: این ژئوپارک‌ها به شبکه جهانی ژئوپارک‌ها معرفی شده و پرونده ژئوپارک لوت در حال آماده‌سازی برای درخواست عضویت می‌باشد.

به گفته ضیایی، بیش از ۱۵ ژئوپارک دیگر در ایران شناسایی شده است و ثبت و فعال‌سازی آنها نقش موثری در حفاظت از میراث طبیعی و فرهنگی دارد.

محیط‌زیست هرمز در خطر جدی قرار دارد

در ادامه ضیایی با هشدار در مورد روند ورود گردشگر به جزیره هرمز، اظهار کرد: مدیریت ضعیف حوزه گردشگری جزیره هرمز، نگرانی‌های جدی را در مورد محیط زیست این جزیره برای فعالان عرصه محیط زیست به وجود آورده است. وی ادامه داد: هرمز هم‌اکنون با سونامی ورود گردشگر روبه‌رو شده و در صورت نبود مدیریت صحیح و ایجاد نشدن زیرساخت‌های لازم، محیط زیست این جزیره با مخاطرات جدی روبه‌رو خواهد شد. به گفته ضیایی، مدیریت پیشگیرانه بهتر از مدیریت بحران است و قبل از اینکه اصالت جاذبه‌های این جزیره در معرض خطر قرار بگیرد، باید برای حوزه گردشگری برنامه‌ریزی دقیق تدوین و اجرا شود.

کل جهان در یک کشور!

در ادامه، دکتر لامک می‌وا عضو هیات علمی دانشکده علم و